CULTUURREGIO PAJOTTENLAND & ZENNEVALLEI

JAARVERSLAG

2020

ECO

CULTUURREGIO PAJOTTENLAND ZENNEVALLEI

AANGESLOTEN BESTUREN

AFFLIGEM, BEERSEL,BEVER, DILBEEK, DROGENBOS, GALMAARDEN, GOOIK, HALLE, HERNE, LENNIK, LIEDEKERKE, PEPINGEN, ROOSDAAL, SINT PIETERS LEEUW, TERNAT

2020 Roosdaal

Cultureel erfgoed	
PenZine: 3 keer per jaar verschijnt het streekmagazine met aandacht voor erfgoed, cultuur en natuur	De bunkers werden uitgelicht in het Lentenummer en in het Herfstnummer stond metaaldetectie op de Bunkerweide centraal
Erfgoeddag: We ondersteunen de lokale actoren en trekken mee de regionale communicatie met o.a. een aparte website, programmabrochure …	Een bewogen nacht in Roosdaal - activiteit regionaal communiceren + regionale bijeenkomsten
Heemkringenoverleg: we brengen de leden van de heemkringen van de regio samen en bevorderen kennisuitwisseling en netwerking	
Educatieoverleg: we brengen educatiemedewerkers samen en inspireren hen	
TriPZ: een website op maat om met de klas op stap te gaan in PZ	
Levenswandeling: de commercialiseerden het spel waarin reminiscentie centraal staat	Lokale WZC en de bib kregen een gratis exemplaar
Iedereen Wiki: door informatie te ontsluiten op Wikipedia wordt deze zichtbaarder en vindbaarder voor iedereen die meer wil weten over het lokale erfgoed	Onder andere de bunkers en 15 plekken in Roosdaal werden samen met RAUSA via het platform ontsloten
We bieden educatieve materialen aan via Klascement	
Onze vrijwilligerswerking	
Onroerend erfgoed	
Adviezen vastgesteld bouwkundig erfgoed	Er werden 3 adviezen verleend
Landschapsvisie door bureau Omgeving	
Landschapslezen door Joris Capenberghs	De methodiek werd ontwikkeld
Inventarisatie archeologie	35 vondstlocaties zijn nagekeken en er is een digitale bibliotheek gemaakt
Archeologiedag aan de bunkerweide	Activiteit rond metaaldetectie

CULTUURREGIO PAJOTTENLAND ZENNEVALLEI

roosdaal ER GROEIT IETS

CEO

2020

2020 was een jaar als geen ander: een jaar waarin de coronacrisis centraal stond, een jaar zonder Erfgoeddag (voor het eerst in 20 jaar!), een jaar zonder intensief vrijwilligerswerk … maar ook een jaar waarin de nieuwe beleidsperiode (2021-2026) voorbereid werd, een jaar waarin de cultuurregio groeide en transformeerde tot een nieuwe organisatie waarbinnen de drie deelwerkingen rond cultureel, onroerend erfgoed en cultuur een plaats kregen. Kortom een jaar waarin stevige ambities werden gesmeed en ondanks alles, successen werden geboekt.

Een coronajaar

De covid-19 pandemie had ook haar impact op de werking van de cultuurregio: sinds maart 2020 werkt het personeel hoofdzakelijk van thuis uit en moest de werking stevig herdacht worden. Doordat we voor verschillende projecten en trajecten een beroep doen op vrijwilligers werden deze noodgedwongen gepauzeerd of herwerkt. De lopende inventarisatietrajecten binnen '**Weg van God'** werden zwaar getroffen. Desalniettemin konden dankzij de inzet van jobstudenten vanaf de maand augustus **meer dan 1300 objecten** gefotografeerd en geregistreerd worden. Ook als facilitator van overlegplatformen en netwerken stond onze **werking onder druk**: fysieke bijeenkomsten waren uit den boze en waar mogelijk werd in het najaar een digitaal alternatief ontwikkeld. Door corona werden we er ons van bewust dat voor onze werking, **de nabijheid tot het cultuur- en erfgoedveld van cruciaal belang** is, een aspect waar we zeker in de toekomst blijvend op zullen inzetten.

Een nieuw beleidsplan voor de cultureel erfgoedwerking

Op 31 maart dienden we onze aanvraag voor een nieuwe cultureel erfgoed convenant in: een beleidsplan opgebouwd rond 5 strategische doelstellingen en 3 erfgoedlabo's. Met een specifieke aandacht voor **bewaren en borgen van erfgoed, digitalisering, lokale verbinding, regionaal delen** en een **sterke organisatie** formuleerden we nieuwe doelstellingen. Ook dachten we een nieuw concept van "**Erfgoedlabo**" uit, een manier van werken waarbij we aan de hand van deelprojecten een aantal inhoudelijke uitdagingen en kansen voor onze streek verder kunnen uitdiepen. Een aanpak die werd gehonoreerd met een nieuwe convenant.

Een sterk team in een wendbare organisatie

De Covid-19 uitbraak was niet de enige horde die onze organisatie en onze erfgoedwerking dit jaar moest nemen. De afwezigheid door ziekte van onze voltijdse medewerker voor de onroerend erfgoeddienst en de onzekerheid, maakten de uitdaging nog groter om de doelstellingen van 2020 te behalen en de dienstverlening te kunnen garanderen. Het maakte vooral ook de noodzaak duidelijk dat teamflexibiliteit en een goede interne samenwerking cruciaal is om de werking niet alleen te garanderen, maar om ook in moeilijke omstandigheden verder te gaan. De herdenking van de **organisatiestructuur** in 2020 kwam daarop op het juiste moment. Samen met een consultant gaven we vorm aan de nieuwe organisatie en kozen resoluut voor een organisatiemodel waarbinnen beweging mogelijk is met een rol voor ieder personeelslid in de organisatie. Dit zorgde niet alleen voor een vlotter werkende organisatie en een **verhoogde verbinding van de IOED** met de andere deelwerkingen, de oefening had meteen resultaat voor de IOED. We namen een tijdelijk personeelslid aan voor de IOED en minstens even belangrijk: waar nodig konden andere personeelsleden die voordien exclusief taken voor een andere deelwerking uitvoerden, mee inspringen om de onroerenderfgoeddoelstellingen voor 2020 te behalen. En met succes. Het jaarverslag toont op dat gebied weinig verschil met de voorgaande jaren.

De vlucht vooruit

Ondanks de hinderpallen stond in zekere zin de sterren gunstig om de organisatie en de IOED-werking naar een nieuw niveau te tillen. Meer nog, we konden zelfs ambitieus zijn. In het najaar lanceerden we voor onze aangesloten besturen het **landschapsvisietraject.** Hoewel we de denkoefening

rond landschap nog tijdens de oude beleidsperiode voerden, zal ze vooral voor de nieuwe beleidsperiode van belang zijn. Met de visiekaart in de hand kunnen we gerichter werken aan een integraal onroerend erfgoedbeleid waarin **landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie op elkaar inhaken** en daarmee nu reeds tegemoetkomen aan de vereisten uit de samenwerkingsovereenkomst voor de IOED voor 2021-2026.

Digitale (r)evolutie

2020 bood ons de mogelijkheid om versneld in te zetten op een **duurzame digitale toegankelijkheid** van erfgoed in de regio. Na eerdere experimenten met QR-codes en apart ontwikkelde websites werd ingezet op het ontsluiten van erfgoed via Wikipedia en aanverwante platformen. Door het maken van foto's, schrijven van artikels … bleven ook onze vrijwilligers coronaproof aan de slag. Bovendien vergrote op deze manier de toegang en de vindbaarheid van informatie over het culturele erfgoed in de streek. Een project dat prikkelde en inspireerde want we mochten het als "goede praktijk" delen met de collega's van Onroerend Erfgoed tijdens een online netwerkmoment rond vrijwilligerswerking tijdens corona.

De start van een nieuwe deelwerking

Eind 2019 erkende de minister van Cultuur 19 intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS) rond cultuur. Binnen deze samenwerkingsverbanden werken verschillende lokale besturen samen, rond cultuur. Het IGS heeft een coördinerende en ondersteunende rol. Met de cultuurregio Pajottenland & Zennevallei zijn we één van die 19, en zo kreeg ook de bovenlokale cultuurwerking een plaats binnen de organisatie.

In de zomer van 2020 begon Bea Vansteelandt, als nieuwe coördinator van de bovenlokale cultuurwerking, samen met de **regiobib**, het **netwerk van cultuur- en gemeenschapscentra** en het kersverse netwerk van **cultuur- en vrijetijdscoördinatoren** te schrijven aan dit verhaal.

De bovenlokale cultuurwerking is een vooral een netwerk dat culturele actoren in de regio verbindt, zo lokale actoren versterkt én bruggen bouwt naar andere sectoren. Er waren heel wat verkennende gesprekken met verschillende stakeholders binnen- en buiten de netwerken. Er werd gebouwd aan ambitieuze , doch concrete uitdagingen voor de toekomst; er ontstonden **nieuwe projecten, werk- en intervisiegroepen** en merken we veel enthousiasme en goesting om de bovenlokale cultuurwerking in onze regio te versterken door de krachten te bundelen.

Erfgoed borgen doe je door zelf het goede voorbeeld te geven: in het najaar vervingen we onze traditionele eindejaarsdrink door een "ouderwetse" nieuwjaarsbrief! Zo stuurden we zo'n 250 brieven uit met wensen en goede voornemens getekend "Je kapoen, de Cultuurregio PZ". Ook introduceerden we Jólabókaflóðið: een IJslandse traditie die bestaat uit elkaar boeken geven. Een succes want leesplezier werd maar liefst 20 keer uitgewisseld. Een traditie die we graag de komende jaren verder zetten.

Naast de traditionele lijst met acties en behaalde resultaten hebben we in dit jaarverslag vooral aandacht voor enkele **hoogtepunten van het werkjaar 2020**: de ontdekking van een 17de eeuws schilderij, de 70 000 bewerkingen gemaakt in kader van het project "Iedereen Wiki", de marktlancering van Levenswandeling, ons digitaal vrijwilligerscafe en de herintroductie van de naam "PenZine" in de streek.

FELICITATIES MET "PENZINE " - HET IS INFORMATIEF STERK EN TOFFE LAY OUT. GOE BEZIG !!!

Greet Vebeken, Dilbeek

PENZINE

Samen met RL en de CC's herlanceerden van PenZine volgens een thematische aanpak; we zorgen voor een evenwichtigere samenstelling ifv van de diverse bevolking van PZ (qua leeftijd ...)

WEG VAN GOD

Ontdekking van een vroeg 17e eeuws (1600-1630) schilderij in de Sint-Theresiakerk, Dilbeek. De schilder is onbekend maar door de compositie en enkele specifieke elementen kunnen we het dateren als vroeg 17e eeuws.

IK HAD NIET VERWACHT ZO'N ONTDEKKING TE DOEN BIJ HET WAARDEREN, WAT EEN PARELTJE!

Trees Vercauteren

IK VOND HET EEN LEUK EVENEMENT. DE THEE EN HET KOEKJE ZAL IK VANAVOND DEGUSTEREN. DAT VERLENGT HET PLEZIER ☺

Een van onze vrijilligers

VRIJWILLIGERS

We organiseerden een digitaal vrijwilligerscafé om tijdens corona en lockdowns toch het contact met hen te behouden. We hebben hiervoor methoden gebruikt vanuit opleidingen en onze eigen werking. Het was een succes!

EEN HARTWERWARMEND INITIATIEF

Een cultuurwerker

EINDEJAAR 2.0

Iedereen in ons netwerk ontving een nieuwjaarsbrief en kreeg er eentje meegeleverd om door te sturen naar iemand anders binnen dit netwerk. We koppelden hier ook voor de eerste keer een boekenruil aan.

>70 000

bewerkingen!

IEDEREEN WIKI

Door gebruik te maken van de grootste encyclopedie ter wereld hebben we samen met de inwoners van onze streek het erfgoed uit Pajottenland en Zennevallei letterlijk op de virtuele kaart gezet. Hierdoor werd informatie over het rijke roerende en immateriële erfgoed zichtbaarder en toegangkelijker.

LEVENSWANDELING

Levenswandeling werd eindelijk onder de vorm van een kaartspel op de markt gebracht. En wat meer is: dankzij de digitale technologie kan je het spel uitbreiden met een spelbord dat je kan customizen met foto's van je familie, dorp, vereniging ... uren spelplezier verzekerd.

WE KIJKEN VOL VERWACHING ER NAAR UIT OM HET SPEL TE SPELEN

Els Claerhout (coördinator dagverzorgingscentrum 'De Regenboog')

EEN VLOTTE, ZEER CONSTRUCTIEVE SAMENWERKING IN VERSCHILLENDE WERKGROEPEN

Kristien Manteleers, C the C

EEN WENDBARE ORGANISATIE

De organisatiestructuur is aangepast aan de noden van de organisatie. Naast een nieuwe organisatiestructuur (bewust geen organogram) is er een duidelijk afsprakenkader, een duidelijk financieel werkingskader, voor elke medewerker een duidelijk functieprofiel, etc.

2020

Inhoud

1. Samenvatting
2. Het jaar 2020 in 8 hoogtepunten
3. Inhoud
4. De covid-19 pandemie
5. Een organisatie in beweging
6. Opstart bovenlokale cultuurwerking
7. Uitgelichte projecten
    a. Weg van God
    b. Iedereen Wiki
    c. Omgang met landschap*
    d. Archeologische inventarisatie*
    e. Inventarisatie van de begraafplaatsen*[1]
    f. PenZine
8. Partnerschappen
9. Overzicht per doelstelling
    a. Cultureel erfgoed
    b. Bovenlokale cultuur
    c. IOED*
10. Publicaties
11. De cultuurregio in de pers
12. Studiedagen en vormingen

[1] *: Enkel voor de besturen aangesloten bij de IOED (Affligem, Dilbeek, Roosdaal, Sint-Pieters-Leeuw)

De covid-19 pandemie

2020 zal voor vele organisaties ongetwijfeld de geschiedenis in gaan als het jaar van de coronapandemie. Ook de cultureel erfgoedwerking van de cultuurregio Pajottenland & Zennevallei werd door de uitbraak van het virus ernstig verstoord.[2] Het sterkst verstoord was onze werking rond de feesteditie van 20 jaar **Erfgoeddag** binnen het thema "De Nacht". Ondanks het interactieve en op maat van iedere erfgoedlocatie uitgewerkte communicatie (met naast een uitgewerkte programmabrochure en regionale website, een *teaser*campagne op sociale media en in situ met *glow in dark* verf), werd de editie van 2020 noodgedwongen **geannuleerd.** Door de geldende maatregelen en de betrokken risicogroepen werden we tevens genoodzaakt onze vrijwilligerswerking te herdenken en gebruik te maken van digitale platformen.

Lopende **inventarisatietrajecten** in kader van het project rond religieus erfgoed "Weg van God" werden van **maart 13 maart 2020 tot en met 8 juni geschorst.** Om nog geen risico te nemen met vrijwilligers die vaak tot een risicogroep behoren, werden vanaf juli 2020 kleine teams, bestaande uit professionele medewerker en jobstudenten, ingezet bij de inventarisaties.

Verschillende **collegagroepen en netwerkmomenten** konden in 2020 niet fysiek plaatsvinden waaronder het educatie en heemkringenoverleg. Door de onzekerheid in het voorjaar werden deze initieel uitgesteld naar het najaar. Gezien de aard van deze overlegplatformen (een formeel gedeelde met nadien een informeel netwerkmoment) en het doelpubliek werd een digitaal alternatief in het najaar gerealiseerd. In 2021 zal, van zodra de epidemiologische toestand dit toelaat, prioritair ingezet worden op het reactiveren van deze netwerken en collegagroepen.

In de loop van het coronajaar werd des te meer duidelijk dat we als netwerker en facilitator sterk steunen op de fysieke contacten die we in situ en tijdens netwerkmomenten onderhouden met onze lokale cultuur- en erfgoedactoren. Een gedegen ondersteuning en erfgoedwerking is dan ook gebaat met plaatsbezoeken die een dienstverlening op maat mogelijk maken en vormingen waarbij de deelnemers in situ praktisch begeleid kunnen worden.

Hiernaast werden we door de pandemie ook gedwongen om onze **vrijwilligerswerking te digitaliseren** en projecten te herdenken. Tijdens de eerste *lockdown*periode rolden we versneld het project "Iedereen Wiki" uit. Binnen dit kader werd onder andere de informatie over, de sites en het onderzoek naar de Ijzeren Muur (1939) ontsloten voor het publiek. Dit resulteerde in een succesvolle integrale projectwerking tussen de drie deelwerkingen van de Cultuurregio PZ.

De coronapandemie liet ook het erfgoed in Pajottenland & Zennevallei niet onberoerd: verschillende immaterieel cultureel erfgoedpraktijken werden door de geldende maatregelen getroffen. Hieronder ook de erkende praktijken van de Sint-Veroonsmars in Lembeek (Halle) en de Bloemencorso in Ternat. Onze organisatie zag het als haar taak om **de impact van de covid-19crisis te onderzoeken** aan de hand van enkele case studies. De eerste resultaten van dit onderzoek werden in het najaar van 2020 gepubliceerd in de Bladen voor Documentatie. In 2021 wordt dit onderzoek verdergezet om zo de (middel)lange termijn impact van de coronacrisis verder in kaart te brengen.

[2] Zie "Overzicht per doelstelling": alle acties binnen de cultureel erfgoedwerking en de bovenlokale cultuurwerking die in meer of mindere mate werden beïnvloed door de corona-epidemie zijn hierin aangeduid in het licht oranje.

Een organisatie in beweging

De laatste jaren groeide de werking van de Cultuurregio PZ zowel in de breedte als in de diepte: een IOED werd toegevoegd, het netwerk van de bibliotheken sloot zich aan en een nieuwe pijler rond bovenlokale en transversale cultuurwerking werd in 2020 opgestart. Voor het uittekenen van de nieuwe organisatiestructuur waarin de verschillende deelwerkingen hun plaats hebben, werd een beroep gedaan op een externe consultant.

Tijdens dit traject werd een nieuwe organisatiebrede visie uitgewerkt.

Cultuurregio PZ versterkt kwalitatief de leefomgeving in de regio Pajottenland & Zennevallei aan de hand van haar culturele werking. Ze draagt bij aan een open, participatieve en duurzame samenleving. Ze definieert cultuur als de duurzame impact van de mens op zijn leefomgeving, gisteren, vandaag en morgen.

Ook de structuur van de organisatie werd herwerkt in functie van rollen en resultaatsgebieden. Binnen dit kader werd een traject gestart om interne tools te optimaliseren in kader van rapportering en opvolging.

Bovendien resulteerde het traject in een duidelijk afsprakenkader, een duidelijk financieel werkingskader, voor elke medewerker een duidelijk functieprofiel, etc.

Drie verankerde deelwerkingen

De cultureel, onroerend erfgoedwerking en bovenlokale werking zijn verankerd met elkaar. Dit gebeurde 1) strategisch in de organisatieoefening en 2) in de praktijk door de medewerkers deel te laten uit te maken van hetzelfde team en gemeenschappelijke vergaderingen in te richten.

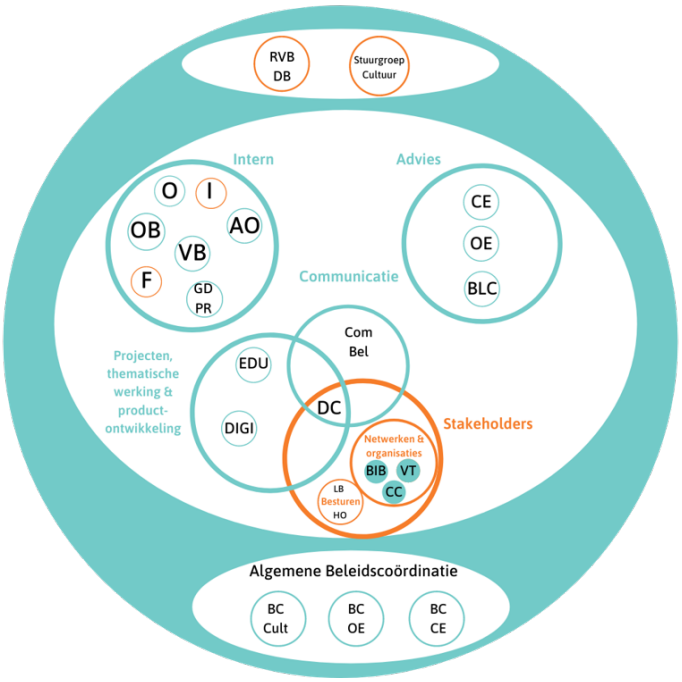

Uitgelichte projecten

Weg van God

Met het project 'Weg van God' wil de erfgoedcel, samen met kerk- en gemeentebesturen en vrijwilligers, inzetten op de zorg voor roerend religieus erfgoed. We doen dit omdat we willen vermijden dat de kennis over de objecten en de objecten zelf zomaar verloren gaan. De focus van het project ligt op het ondersteunen van kerkbesturen bij het opmaken van een digitale erfgoedinventaris van hun kerkelijke collectie. We ondersteunen hen door inventarisatiemateriaal te voorzien, door inventarisatoren op te leiden, etc. Daarnaast ondersteunen we kerk- en lokale besturen in het waarderen en herbestemmen van kerkelijke collecties, waarvoor een kwaliteitsvolle, uitgebreide inventaris cruciaal is. Steeds meer kerken worden immers herbestemd of krijgen een nevenbestemming. Ten slotte valt ook het behoud en beheer van religieuze goederen onder de scope van dit project. Er wordt advies op maat gegeven en materiaal aangeboden via de uitleendienst.

Uitdaging	Volgens het eredienstendecreet is het verplicht dat kerkbesturen een inventaris hebben. Steeds meer kerken krijgen bovendien een her- of nevenbestemming. In waardering- en herbestemmingstrajecten is het cruciaal een uitgebreide inventaris te hebben.
Doelgroep	Lokale besturen en kerkfabrieken/vrijwilligers.
Doelstelling	Zorg voor roerend religieus erfgoed: registratie, behoud en beheer, waardering en herbestemming.
Indicatoren	Aantal kerkelijke collecties die gedigitaliseerd of ontsloten zijn via Erfgoedplus.
In scope	Ondersteunen kerk- en lokale besturen, begeleiden vrijwilligers, coördineren inventarisaties, waarderingen en herbestemmingen, sensibiliseren en informeren.

2020 was het laatste jaar dat de inventarisering van religieus roerend erfgoed intensief door een specifieke projectmedewerker werd begeleid.

Onderstaande kerken werden begeleid bij de inventarisatie:

- Sint-Pieter, Sint-Pieters-Kapelle.
- Sint-Rumoldus, Schepdaal.
- Sint-Lutgardis, Zuun.
- Sint-Paulus, Galmaarden.
- Sint-Martinus, Sint-Martens-Lennik.
- Sint-Egidius, Groot-Bijgaarden.
- Sint-Theresia, Dilbeek
- Sint-Niklaas, Herfelingen (opstart)
- OLV Ten Hemel Opgenomen, Vlezenbeek (opstart)

In totaal werden tevens **1372 objecten ingevoerd in Erfgoedplus.**

Als piloot werd de roerende collectie van de reeds herbestemde Sint-Theresiakerk in Dilbeek gewaardeerd. Dit gebeurde in samenwerking met PARCUM. Tijdens het waarderingstraject werd bovendien een 17de eeuws schilderij ontdekt.

ERFGOEDCEL
PAJOTTENLAND
ZENNEVALLEI

2018 - 2020

WEG VAN GOD

Het project in cijfers

14 COLLECTIES

14 kerkelijke collecties zijn volledig geïnventariseerd en gepubliceerd op Erfgoedplus.be.

3500 OBJECTEN

In totaal gaat dit over 3500 objecten, gaande van klein vaatwerk en textiel tot preekstoelen, klokken en glasramen.

76 VRIJWILLIGERS

Zonder de hulp van 76 vrijwilligers die zich wekenlang hebben ingezet om alle objecten te beschrijven, te fotograferen en te digitaliseren, was dit niet gelukt..

141 SESSIES

Maar liefst 141 keer zijn we hiervoor ter plaatse samengekomen, 141 inventarisatiesessies van minstens 3 uur.

... EN VEEL LEUKE MOMENTEN!

Tijdens het werk mocht een gezellige koffiepauze natuurlijk niet ontbreken, uiteraard met lekkere mariabeeldjes en hosties!

Iedereen Wiki

"Iedereen Wiki" wil inzetten op het ontsluiten van het lokale erfgoed via Wikipedia en aanverwante platformen. Door meer informatie over het rijke erfgoed in de streek makkelijker vindbaar en beschikbaar te maken online, willen we zo van "onbekend is onbemind" erfgoed, "graag gezien" erfgoed maken. Het project focust zich op 3 onderdelen:
- Het toeleiden van klassieke erfgoedactoren naar het gebruik van de platformen door communicatie, vormingen ...
- Het stimuleren van het ontsluiten van erfgoed uit onze streek
- Het maken van aangepaste materialen op maat van de erfgoedsector
"Iedereen Wiki" draagt ook bij tot het vergroten van de digitale geletterdheid: een belangrijke uitdaging waarop via de bovenlokale cultuurwerking wordt ingezet.

Uitdaging/Aanleiding	Informatie over erfgoed in PZ is weinig openlijk toegankelijk en vindbaar op het internet. Hiernaast is *crowdsourcing* moeilijk binnen gesloten systemen. Dit project bekijkt hoe bestaande *usercommunities* kunnen bijdragen aan erfgoedontsluiting.
Doelgroep	Lokale erfgoedwerkers, heemkundigen … Educatieve partners in onze streek (bibliotheken, musea …)
Doelstelling	Meer erfgoed ontsluiten via Wikipedia en (lokale) actoren overtuigen om met deze platformen aan de slag te gaan. Maken van een praktisch draaiboek voor erfgoedactoren (hoe stap voor stap aan de slag gaan)
Indicatoren	Aantal geregistreerde bewerkingen: >70 0000 Nieuw aangemaakte pagina's over onze streek: >1000 Nieuwe uploads op *commons:* >500 foto's Materialen gemaakt in het kader van vormingen en workshops
In scope	Begeleiden van personen en organisaties Opzetten van enkele testcases (migratie van informatie vanuit ontdekpajotzenne, piloot met wikidata …) Ontwikkeling van het draaiboek

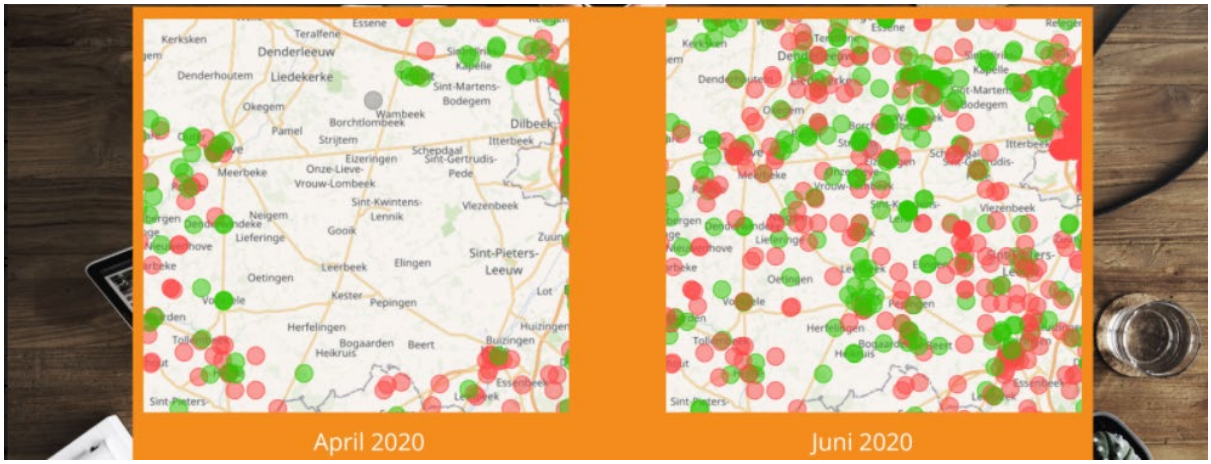

Evolutie van het aantal beschreven objecten in Pajottenland & Zennevallei op Wikipedia.

Omgaan met landschap

Landschapslezen

Een traject rond landschapslezing met als doel om landschapslezing in de streek als methodiek toe te passen zet in op de bewustwording rond het erfgoedlandschap naar het brede publiek toe, en naar beleidsmakers.

Joris Capenberghs heeft in opdracht van de IOED de methodiek rond het landschapslezen uitgewerkt. Deze richt zich specifiek op het landschap binnen de IOED-gemeenten. Een landschap kan ons veel vertellen, het is eigenlijk een levend geschiedenisboek. Toch is het niet zo gemakkelijk leesbaar. Je moet namelijk verschillende lagen en verhalen achterhalen. Zo krijg je nieuwe inzichten in het **verleden, het heden én de toekomst** van het landschap. Landschapslezen is een methode om de gelaagdheid in het landschap beter te begrijpen en gewaar te worden. In de landschapslezingmethodiek zijn naast het landschap als drager, ook **bouwkundige** en **archeologische sporen**, maar ook **culturele erfgoedsporen** (bv. **religieuze tradities** die vorm krijgen in het landschap) belangrijke elementen. In de volgende beleidsperiode wordt de methodiek praktisch uitgewerkt.

Landschapsvisie

Bureau Omgeving heeft in opdracht van de IOED een landschapsvisie uitgewerkt. Er is een digitale workshop georganiseerd waarbij vertegenwoordigers van de vijf betrokken gemeenten aanwezig waren. We nodigden ook externe stakeholders uit: het Agentschap Onroerend Erfgoed, het Agentschap Natuur en Bos, de Provincie-Vlaams-Brabant en het Regionaal Landschap Pajottenland en Zennevallei. Aan de hand van de workshop werden negen thema's onderscheiden waarbinnen aandachtspunten en mogelijke vervolgstappen werden aangereikt. De thema's die werden uitgewerkt zijn: natuurlandschappen, agrarische landschappen, kasteeldomeinen, kleine landschapselementen, historisch wegennetwerk, abdijdomeinen, industriële en ambachtelijke landschappen, het militaire landschap en begraafplaatsen. Het eindverslag en de visiekaarten die per gemeente zijn opgemaakt bieden een brede kijk op de mogelijkheden die het landschap te bieden heeft.

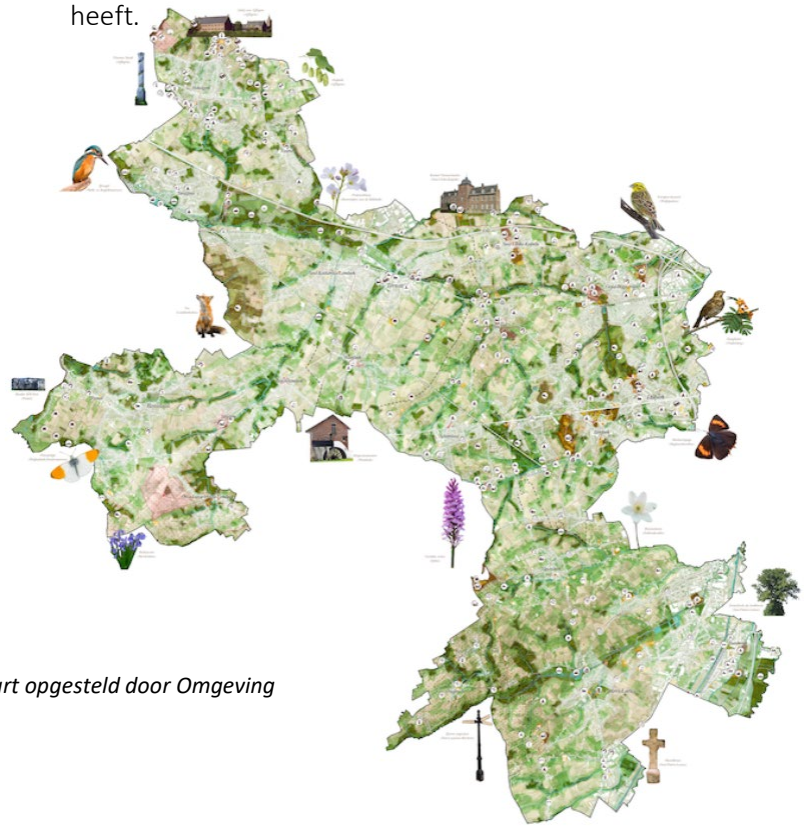

Algemene visiekaart opgesteld door Omgeving

Archeologische inventarisatie

Er is binnen de gemeenten nood aan een breder overzicht van de gekende archeologie. Om snel input te kunnen geven in archeologische vraagstukken is het belangrijk om deze kennis op een overzichtelijke manier bij te houden. De IOED richtte daarom met de steun van de provincie Vlaams-Brabant een project op met als doel een actueel overzicht voor het werkingsgebied te verkrijgen.

Het vertrekpunt bij het samenstellen van dit overzicht is de CAI. Bij gebrek aan toegang tot de CAI – er werden wegens covid-19 geen opleidingen georganiseerd – is er op extracten gewerkt en hebben we een eigen inventarisatiemethodiek uitgewerkt. Alle punten werden gecontroleerd en aangevuld. Op basis daarvan is het mogelijk om kaarten in GIS te maken die een overzicht geven van gekende archeologie in de IOED-gemeenten binnen een bepaald tijdsvak of thema. Deze kaarten en een overzicht van de bevindingen worden in 2021 met de gemeenten gedeeld, zodat het overzicht ook lokaal als beleidsinstrument kan dienstdoen. Daarnaast stelden we met behulp van een jobstudent een digitale bibliotheek op waarin archeologische publicaties die betrekking hebben op de IOED-gemeenten zijn opgenomen.

Inventarisatie begraafplaatsen

De IOED ondersteunt gemeenten bij de inventarisatie, de waardering en het kwalitatief beheer van lokale begraafplaatsen.

Op de d'Arconati-begraafplaats in Dilbeek, is de gestart met een uitgebreide inventarisering. Daarvoor heeft de IOED een methodiek uitgewerkt en een handleiding opgesteld die in de toekomst ook voor andere begraafplaatsen gebruikt kan worden. De IOED verzorgt de opleiding en de coördinatie van de jobstudenten en vrijwilligers die de inventarisatie uitvoeren. Alle stappen worden ondernomen in overleg met de medewerker Erfgoed, Team Kennis, Stroom Vrije Tijd. Er is ook overleg gepleegd met de IT-afdeling van Dilbeek om de gegevens af te stemmen op de database van de gemeente Dilbeek.
In een volgend stadium zal een waarderingskader worden uitgewerkt, zodat bepaald kan worden welke graven bewaard en eventueel gerestaureerd kunnen worden. Er is ook een vergroening voorzien door het Regionaal Landschap.

De inventarisatie en waardering van de begraafplaats van Ruisbroek werd uitgevoerd door Hekate. Samen met de deskundige toerisme en erfgoed van de gemeente heeft de IOED de graven die behoren tot de laagst gewaardeerde categorie verder onderverdeeld om voldoende mogelijkheden voor nieuwe graven aan te duiden en om beter aan te sluiten bij de studie die uitgevoerd werd door landschapsarchitect Andy Malengier.

D'Arconati begraafplaats in Dilbeek

Indeling in zones in functie van de inventarisatie

PenZine

In 2020 doopten we het PajotZennemagazine opnieuw om tot PenZine nadat gebruikersonderzoek uitwees dat deze onder deze benaming beter gekend is bij het publiek. Hiernaast werkten we de thematische invulling van de edities verder uit met “Topvrouwen”, “Hete zomer” en “Bij de les”.

Inhoudelijk realiseerde de erfgoedcel verschillende artikels waarbij het **culturele erfgoed van de streek in de kijker** werd geplaatst. Hiernaast werkten we ook aan de invulling van het “koterhoekje” waarbij we aan de hand van ludiek tekstjes, knutselopdrachtjes, kleurplaten … erfgoed en geschiedenis op een **toegankelijke manier naar kinderen en jongeren** brengen.

Participatie staat voorop

Voor de nieuwe rubriek “Pajot Zenne in Beeld” doen we sinds mei 2020 een beroep op de fotografieskills van de inwoners en bezoekers van onze streek. Onder de hashtag (#) PenZine posten ze foto’s over cultuur, erfgoed en natuur uit Pajottenland en Zennevallei. Per editie belonen we telkens 2 personen met de publicatie van hun beeld in het magazine en een boekenpakket over de regio.

117

ingezonden foto’s sierden de cover naar aanleiding van de lancering van de nieuwe rubriek ‘Pajot Zenne in beeld’

Voor het themanummer “Bij de les”, vroegen we aan de inwoners om hun schoolherinneringen met ons te delen, hetgeen de basis vormde voor het artikel “Onderwijs door de eeuwen heen”. Ook de cover kwam participatief tot stand in samenwerking met heemkring Bodeghave.

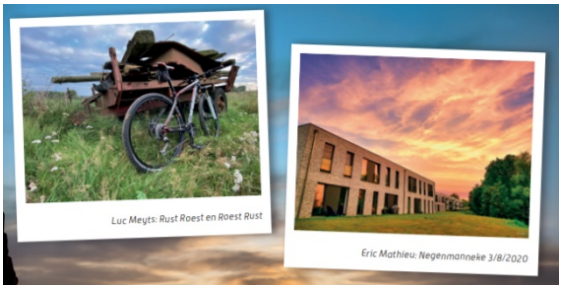

Lijst van de bijdragen

Lente 2020:

- Erfgoeddag 2020 'De Nacht' met programmabrochure (6p.)
- Weg van vrijwilligerswerk
- Girl power: online en in de echte wereld!
- Straffe verhalen rond de bunkers van het Pajottenland
- Immaterieel Erfgoed in de kijker: Bloemencorso van Ternat
- Het Archief: een schat aan beeld en geluid
- Levenswandeling voor NT2: praten over het verleden en Nederlands leren

Zomer 2020:

- De Sint-Wivinakapel in Groot-Bijgaarden
- De nacht van de vuile liekes
- Koterhoekske (Schilderen zoals in de middeleeuwen - Word een echte Romein - kleurplaat)
- Geestverruimende dranken en kuise boeken
- Erotiek door de eeuwen heen
- Koele plekjes uit het verleden
- Immaterieel Erfgoed in de kijker: Tradities op het bollenplein
- Ontdek monumenten & archeologie
- Op stap met de Erfgoedapp

Herfst/ Winter 2020:

- Onderwijs door de eeuwen heen
- Metaaldetectie: Wat biept er in het landschap?
- Op zoek naar verborgen betekenissen
- Koterhoekske (Maak het leuk en lekker op school!: Maak je eigen Walkie Talkie - Tip-tap-top met de elastiek - Een heerlijke middeleeuwse lunch)
- Godsdienstles in de kerk
- Ontdek mee de tekens van de tijd
- Lavabo's in de Middeleeuwen

Communicatie

In 2020 zetten we verder in op het optimaliseren van de sociale mediakanalen: facebook en instagram. Het aantal volgers op instagram steeg met maar liefst 102 % naar 546 volgers. Berichten op Facebook hadden een bereik van gemiddeld 671 personen. Uitzonderlijk bereikten we zelfs 3164 personen aan de hand van onze posts.

We hebben ook gebruik gemaakt van het zogenaamde crossposten om informatie zoveel mogelijk via verschillende kanalen te verspreiden:

- De nieuwsbrief (12 edities) met een focus op cultureel en onroerend erfgoed deelden we steeds via facebook
- Artikels verschenen in PenZine werden via de nieuwsbrief en sociale media opnieuw in de kijker geplaatst – artikels die betrekking hadden op een bepaalde gemeente werden ook aangeboden aan de **gemeentelijke infobladen** en verschenen tevens via **regionale perssites** zoals editiepajot en Persinfo

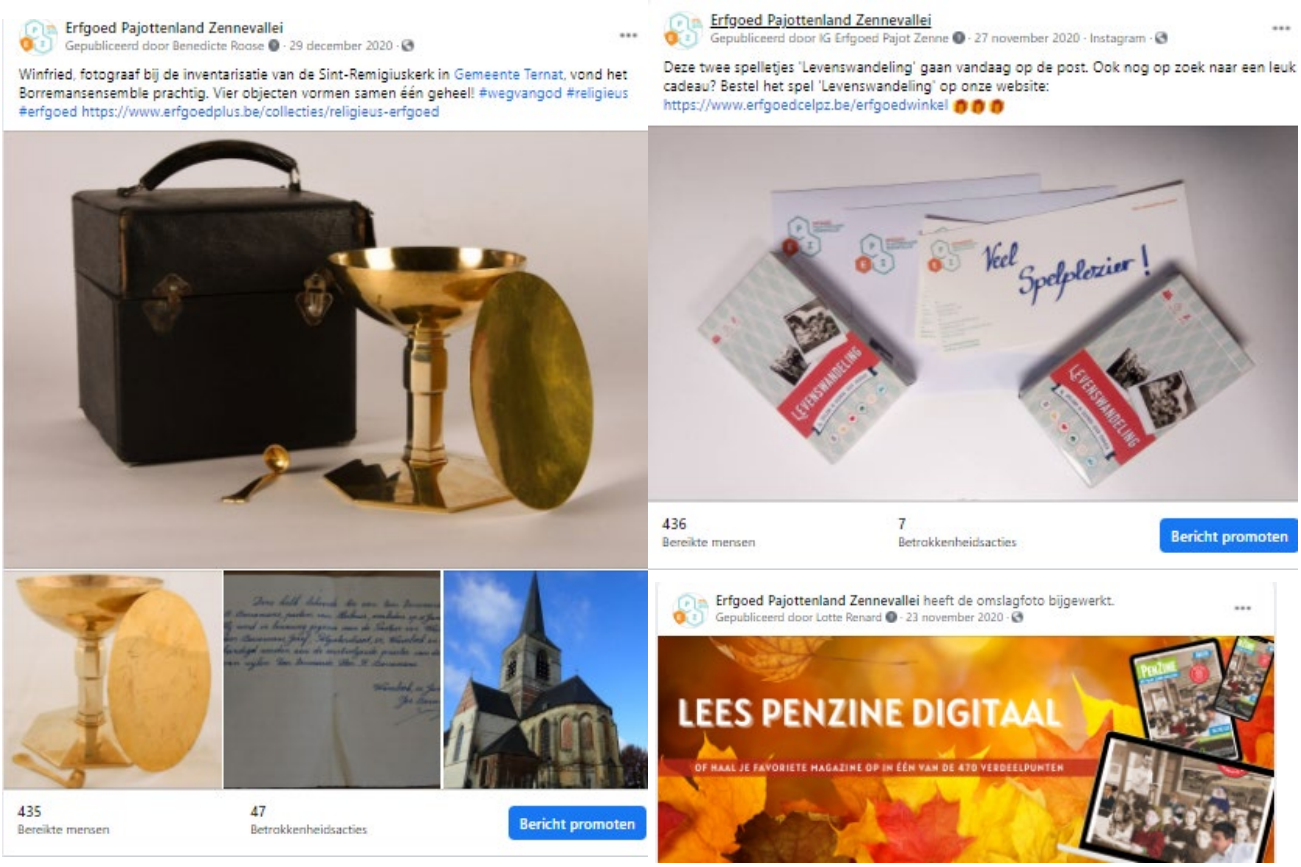

7063

personen werden maandelijks bereikt via facebook en instagram.

Partnerschappen en nieuwe contacten

Streekpartners:

Er is een stevige traditie van samenwerking met de 3 andere streekorganisaties: **Pajottenland Plus, Regionaal Landschap Pajottenland & Zennevallei** en **Toerisme Vlaams Brabant**. Deze samenwerking willen we versterken. Er is een afsprakenkader rond samenwerking en een communicatieplan voor de gezamenlijke tools: PenZine, facebook en portaalsite www.pajotzenne.be.

Deze samenwerkingen zijn structureel verankerd, zodat we gezamenlijk tot gedragen acties komen. De coördinatoren en de voorzitters komen op regelmatige basis samen voor overkoepelend en strategisch overleg.

We willen de samenwerking met de sociaal-culturele sector versterken en uitdiepen via onze bijdrage in de **raad van bestuur van Avansa.**

In 2019 werd de **samenwerking met vzw De Rand** hernieuwd o.a. in functie van de bovenlokale cultuurwerking van CPZ en dit via een samenwerkingsovereenkomst én lidmaatschap van de organisatie binnen de stuurgroep bovenlokale cultuur.

Met landelijke dienstverleners of steunpunten:

Met FARO, OP/TIL, Histories, Werkplaats Immaterieel Erfgoed, PARCUM, meemoo en Archiefbank Vlaanderen zijn de contacten en samenwerkingen ingebed in onze dagelijkse werking. Met het CAG werd in 2020 een verkennend gesprek gevoerd in kader van een intensievere samenwerking in de nieuwe beleidsperiode 21-26 rond erfgoed en ecologie.

Nieuwe organisaties

In 2020 maakte de cultureel erfgoedwerking kennis met onder andere:

- Groep INTRO: een project in kader van integratie en diversiteit werd voorbereid (Kletskar)
- Kunsthal Ter Rijst, een nieuwe actor in de regio rond hedendaagse kunst: we verleenden onze inhoudelijke steun aan het project ‘Verhalen uit het Pajottenland’

Samenwerkingsovereenkomsten

In 2020 werd met 2 collectiebeherende organisaties in de regio een samenwerkingsovereenkomst afgesloten in kader van de komende beleidsperiode (21-26).

1)**Het FeliXart Museum** heeft als museum, ingedeeld bij het regionale niveau, de opdracht om ondersteuning te bieden aan verenigingen op regionaal niveau en samen te werken met verschillende partners in de regio.
In het verleden heeft het museum al enkele acties ondernomen; deze werden ad hoc georganiseerd. FeliXart beschikt inmiddels over een brede expertise op vlak van erfgoedzorg. Het museum ontwikkelt ook een tweede spoor waarbij het de nadruk wenst te leggen op een brede participatieve publiekswerking. Hierbinnen ziet het museum zich als een verbindende randstedelijke actor tussen de hoofdstad en de dynamieken van het Pajottenland Zennevallei en de Zuidrand.

2) **Het Kasteel van Gaasbeek** werkt als instelling van de Vlaamse Gemeenschap interdisciplinair en draagt een meerstemmige visie uit over hoe kunst, erfgoed, natuur, educatie en toerisme elkaar kunnen versterken, met aandacht voor kwaliteit én een maximale maatschappelijke relevantie.
In het verleden heeft het museum al verschillende acties ondernomen (bv. Erfgoeddag). Het Kasteel van Gaasbeek beschikt inmiddels over een brede expertise op vlak van erfgoedzorg en publiekswerking. Om de erfgoedwerking in Pajottenland Zennevallei te versterken, wil de Erfgoedcel haar werking versterken door samen te werken met het Kasteel van Gaasbeek en het FeliXart Museum. Dit doet ze door haar ondersteunende werking af te stemmen, gemeenschappelijke acties uit te bouwen en door haar expertise en netwerk aan de partnerinstellingen ter beschikking te stellen.

Vertegenwoordigingen

Stuurgroepen en adviesorganen:

- COP Beleid - erfgoedcellen
- COP digi - erfgoedcellen
- Stuurgroep 'Massadigitalisering van de Vlaamse fotocollecties' – meemoo
- Wetenschappelijk comité 2e spoor, FeliXart museum Drogenbos

Raden van bestuur en algemene vergaderingen:

- Toerisme Pajottenland Zennevallei
- Pajottenland +
- Museum Den Ast
- Avansa Halle-Vilvoorde
- Regionaal Landschap Pajottenland & Zennevallei
- Felixart Museum Drogenbos

Overzicht per doelstelling

Cultureel erfgoed

Referentie	Beschrijving		Status
SD1	**Publiek: We zorgen dat cultureel erfgoed de mensen in de regio Pajottenland-Zennevallei raakt, zodat het draagvlak voor de erfgoedwerking verhoogd wordt.**		
SD1OD1	*Via lokale experimenten, educatieve projecten en het sensibiliseren van het bestaande netwerk zorgen we voor een thematisch doelgroepenwerking met bijzondere aandacht voor kinderen, jongeren en mensen met een migratiegeschiedenis.*		
CULT SD1 OD 1 PRO 3.1.2.	Doelgroepencommunicatie	In PenZine was er meer aandacht voor de visuele representatie van verschillende doelgroepen	Positief geëvalueerd en gecontinueerd in 2021
CULT SD1 OD 1 PRO 4.5.1.	Buurten met Erfgoed	Een traject in Beersel werd opgestart	Positief geëvalueerd en gecontinueerd in 2021
CULT SD1 OD 1 PRO 4.4.4.	TriPZ met de klas	De site werd gehost, nieuwsbrieven verschenen, extra artikel in PenZine en opstart van een communicatiewerkgroep binnen het netwerk	Lopende
SD1OD2	*We geven aan gemeenten en organisaties ruimte voor experimenteel en innovatief werk.*		
CULT SD1 OD 2.1	We ondersteunen 'Den AST' bij de digitalisering en ontsluiting van 'De Gazet van Halle'	De QC werd voorbereid en den Ast werd begeleid in het opstellen van het bestek voor de opdracht	Lopende
CULT SD1 OD 2.2	We brengen het erfgoed in het 'Makerspaces'-project van de Regiobib in.	Het project werd in 2020 niet verder uitgerold door de trekkende partner (regiobib)	Geannuleerd
CULT SD1 OD 2.3	We werken mee aan het project "Boer Koos Brussel"	We leverden input bij de projectaanvraag die werd gehonoreerd binnen de lopende leaderprojecten van P+	Voltooid
SD1 OD3	*Via grote themalijnen bereiken we streekbewoners*		
CULT SD1 OD 3 PROC 4.4.5	We volgen de communicatie en het gebruik van ontdekpajotzenne.be verder op	De site werd geëvalueerd en het project werd in samenspraak met de partners niet verlengd. Een alternatief werd uitgewerkt	Voltooid
CULT SD1 OD 3. PRO 3.2.8	Website kinderen in bezet gebied.be hosten en evalueren	De relevante tools en materialen van de site werden herwerkt in een digitale brochure en zullen aangeboden worden via o.a. Klascement	Voltooid
CULT. SD1. OD 3.3	We sluiten het leaderproject Water en Wind af		Voltooid
CULT SD1 OD 3.1	We ondersteunen de werking rond 175 jaar Pajottenland	We leverden input bij de projectaanvraag van P+, maar de verandering van scope (niet langer gelinkt met erfgoed) trokken we ons terug uit dit project	Voltooid
CULT SD1 OD 3.2	We bekijken met de IOED hoe cultureel-erfgoedwerking meer deel kan uitmaken van onroerend erfgoedtrajecten. De herdenking van WOII kan hier een aanknopingspunt zijn.	Een eerste succesvol experiment rond de ontsluiting van de WOII bunkers in Roosdaal werd gerealiseerd binnen het project 'Iedereen Wiki': Lokale verhalen werden	Voltooid

		geborgen en roerende goederen (archief) ontsloten.	
CULT SD1 OD3.3	In samenwerking met illustratoren gaan we kritisch en creatief aan de slag met Bruegels erfenis	De verschillende projecten werden afgerond	Voltooid
CULT SD1 OD 3.4	Het spel levenswandeling wordt verder ontwikkeld en aangeboden aan de zorgsector	Het spel werd op 750 exemplaren als kaartspel geproduceerd	Voltooid
SD2	**Ondersteuning: We ondersteunen, begeleiden en adviseren cultureel-erfgoedwerkers, zowel vrijwilligers als professionelen, zodat zij over competenties beschikken om op een hedendaagse manier met erfgoedwerking en hun erfgoedvragen om te gaan.**		
OD1	*Lokale actoren (roerend/ immaterieel erfgoed) krijgen advies op maat en we begeleiden hen in individuele, maar deelbare trajecten.*		
CULT SD2 OD 1.3 PRO 2.2.3	Studenten van de lerarenopleiding worden ingezet bij de ontwikkeling van educatieve initiatieven	2 studenten werden begeleid bij voor de ontwikkeling van een educatief pakket op de Tramsite in Schepdaal	Positief geëvalueerd en gecontinueerd in 2021
CULT SD2 OD 1.1	We begeleiden de Wivinaprocessie bij de herdenking van haar 800-jarig bestaan	De EGC was betrokken bij de herdenking van de processie. Door Covid-19 kon het evenement in 2020 niet plaatsvinden	Lopende
CULT SD2 OD 1.2	Op vraag begeleiden we andere ICE-elementen bij het borgen van hun erfgoed	Niet van toepassing	Positief geëvalueerd en gecontinueerd in 2021
CULT SD2 OD 1.3	We stimuleren aandacht voor kinderen en jongeren bij lokale erfgoedactoren via consulentschap en impulsbedragen.	Niet van toepassing	Geannuleerd
CULT SD2 OD 1.4	Begeleiden de gemeente Affligem bij de inrichting van het zandtapijtmuseum in het Oude Gemeentehuis	De case van het Zandtapijtmuseum werd aangeboden en geselecteerd als educatieve bachelorproef aan de studenten van Odissee	Lopende
SD2 OD2	*We bieden een toolbox aan met nieuwe en bestaande instrumenten ter ondersteuning van lokale noden op vlak van erfgoedbehoud- en beheer, erfgoedontsluiting en vrijwilligerswerking.*		
CULT SD2 OD 2 PRO 4.4.2	De invoer van erfgoed in erfgoedplus.be is opgevolgd	1372 objecten werden ingevoerd	Positief geëvalueerd en gecontinueerd in 2021
CULT SD2 OD 2 PRO 4.3.1	We ondersteunen organisaties rond behoud en beheer en betrekken waar mogelijk FeliXart	Een structureel partnerschap met FeliXart werd afgesloten	Positief geëvalueerd en gecontinueerd in 2022
CULT SD2 OD 2.1	We begeleiden gemeenten rond behoud en beheer	O.a. de gemeenten Herne (depot), Ternat (plaatsing collectie in Sint-Remigiuskerk …), Dilbeek (Tramsite) kregen een advies en begeleiding op maat	Positief geëvalueerd en gecontinueerd in 2023
CULT SD2 OD 2.2	We bieden als proefproject een uitleenpost voor behoud- en beheermateriaal aan ism de Afdeling Kunsten en Erfgoed	8 keer werd er materiaal uitgeleend via de uitleendienst.	Positief geëvalueerd en gecontinueerd in 2024
CULT SD2 OD 2.3	We werken samen met meemoo (VIAA) en tekenen in op de open call	Opleidingen werden gevolgd en de aanzet voor een draaiboek voor de ingress werd voorbereid	Lopende

CULT SD2 OD 2.4	We werken een communicatie-actie uit rond de nieuwe financiële ondersteuningslijn	Niet van toepassing	Geannuleerd
SD2 OD3	*Er is een duurzame werking rond de zorg voor het erfgoed door het inzetten van sterke partnerschappen*		
OD 3 PRO 4.5	Vorming aanbieden	Een nieuw concept rond een erfgoedsummerschool werd uitgewerkt maar kon door de coronapandemie niet plaatsvinden, in het kader van het project 'iedereen wiki' werden verschillende webinars gefaciliteerd	Positief geëvalueerd en gecontinueerd in 2021
SD3	**Netwerken: We bouwen netwerken uit en onderhouden ze, zodat cultureel-erfgoedkennis en -expertise spontaan gedeeld worden.**		
SD3 OD1	*Er zijn hulpinstrumenten beschikbaar om deze netwerken te activeren en te onderhouden (oa. webplatform en communicatiekanalen)*	Bestaande communicatiekanalen werden geoptimaliseerd (o.a. via de planningstools op FB)	Voltooid
CULT SD3 OD1 PRO 3.2.1	Beheer website en herzien/herdenken van de website	De opbouw van de nieuwe website werd gestart	Lopende
SD3 OD2	*Lokale collegagroepen worden geactiveerd en hun activiteiten ondersteund.*		
CULT SD3 OD 2 PRO5.3	Organisatie heemkringenoverleg	In mei heeft dit niet plaatsgevonden omwille van de covid-19 maatregelen, een digitaal alternatief vond plaats in november.	Positief geëvalueerd en gecontinueerd in 2021
CULT SD3 OD 2 PRO 5.5	Organisatie educatie-overleg	Het educatieoverleg vond digitaal plaats	Positief geëvalueerd en gecontinueerd in 2021
CULT SD3 OD 2.1	We ondersteunen kerk- en gemeentebesturen in de zorg voor roerend religieus erfgoed	6 kerken werden ikv 'Weg van God' volledig geïnventariseerd. 2 kerken hebben het traject opgestart.	Positief geëvalueerd en gecontinueerd in 2021
SD3 OD3	*De omgevingsanalyse is actueel en legt de basis voor expertise-uitwisseling, ondersteuning en de ontwikkeling van thema- en projectlijnen*		
CULT SD3 OD 3 PRO 3.2.7	Hosting databank omgevingsanalyse	De databank werd gehost	Voltooid
CULT SD3 OD 3.1	We onderzoeken de mogelijkheden om een erfgoedproject rond de rand en diversiteit op te starten	Een dossier is in voorbereiding	Voltooid
SD3 OD4	*Er zijn nieuwe (tijdelijke of permanente) netwerken opgestart binnen en buiten de cultureel-erfgoedsector, vanuit de thema- en projectlijnen of lokale uitdagingen en met speciale aandacht voor immaterieel cultureel erfgoed.*		
CULT SD3 OD 4 PRO 1.5.1	Kennismaking nieuwe organisaties	Er werden nieuwe contacten gelegd met o.a. groep INTRO, OP/TIL	Voltooid
CULT SD3 OD 4.1	Erfgoeddag 2020 'De nacht' wordt uitgewerkt	EGD werd uitgewerkt en een communicatiecampagne werd gestart. EGD zelf kon omwille van de covid-19 maatregelen niet plaatsvinden.	Voltooid
CULT SD3 OD 4.2	Erfgoeddag 2021 wordt voorbereid	EGD 2021 werd voorbereid ahv een aangepast programma	Voltooid

CULT SD3 OD 4.3	We delen erfgoedexpertise via netwerkmomenten en bestuursraden	Expertise werd actief gedeeld met o.a. Agentschap Onroerend Erfgoed (Iedereen Wiki en vrijwilligerswerking), via de COPs en de bestuursraden van TPZ, P+, den Ast, Archeduc	Voltooid
SD4	**Interne werking: We ontplooien een krachtige interne werking in functie van onze opdrachten en uitdagingen voor professionelen, vrijwilligers en partners**		
SD4 OD1	*Er is organisatiestructuur aangepast aan het profiel van de werking met een activerend vrijwilligers-, personeels-, en competentiebeleid*		
CULT SD4 OD 1 PRO 9.1.4	Opleiding opvolgen	Zie vormingsoverzicht	Voltooid
CULT SD4 OD 1 PRO 9.5	We managen onze processen en laten taken roteren	Zie organisatietraject	Voltooid
CULT SD4 OD 1 PRO 9.6	Teambuilding	Zie organisatietraject	Voltooid
CULT SD4 OD 1.1	We passen de organisatiestructuur aan de nieuwe noden aan	Zie organisatietraject	Voltooid
CULT SD4 OD 1.2	We passen het communicatieplan aan de nieuwe noden en aan de organisatiestructuur aan	Uitgesteld naar 2021	Geannuleerd
CULT SD4 OD 1.3	We verankeren de erfgoedwerking met de bovenlokale werking	Zie organisatietraject	Voltooid
CULT SD4 OD 1.4	We passen de rechtspositieregeling van de Cultuurregio aan de recente rechtspositieregeling van de gemeente aan.	De RPR werd goedgekeurd op de RVB van 20 november 2020	Voltooid
CULT SD4 OD 1.5	We herbekijken de lopende overheidsopdrachten	Een nieuwe boekhouder werd aangesteld via een openbare procedure	Voltooid
SD4 OD2	*We versterken de band met de gemeentebesturen (=pijlers van de convenantswerking) door hen goed te informeren, te betrekken, individueel af te stemmen en gezamenlijke acties op te starten*		
CULT SD4 OD 2.1	We communiceren op een heldere manier over het nieuwe beleidsplan naar de bestuurders en de nieuwe raad van bestuur over de Cultuurregio	Het beleidsplan werd aangepast vormgegeven en bezorgd aan alle deelnemende besturen en stakeholders	Voltooid
CULT SD4 OD 2.2	We dienen het cultureel-erfgoedbeleidsplan voor de periode 2021-2026 in en verlengen de duur van de projectvereniging	De convenantsaanvraag werd op 31/3/2020 ingediend en op 9/10/2020 gehonoreerd met een positieve beslissing	Voltooid
SD4 OD3	*We leiden de vrijwilligers op en coachen hen, zodat zij de uitvoering van de convenantswerking als volwaardige medewerkers en ambassadeurs dragen.*		
CULT SD4 OD 3 PRO 9.2	Opvolgen van vrijwilligers	Vrijwilligers werden opgevolgd binnen een aangepaste werking (digitaal)	Positief geëvalueerd en gecontinueerd in 2021
SD4 OD4	*We zoeken en verbeteren duurzame partnerschappen (oa. met andere sectoren) die een duurzame en kwaliteitsvolle erfgoedwerking verzekeren*		
CULT SD4 OD4 PRO 1.4.5	Samenwerking erfgoedcellen - OCE	De EGC-sector was vertegenwoordigd binnen OCE	Positief geëvalueerd en gecontinueerd in 2021
CULT SD4 OD 4 PRO 3.3	Pajot Zenne Magazine	PenZine verscheen 3 keer	Positief geëvalueerd en

			gecontinueerd in 2021
CULT SD4 OD 4 PRO 4.1	Eindejaarsdrink	Een aangepaste actie werd uitgevoerd	Voltooid
CULT SD4 OD 2.1	We bereiden het 10-jarige bestaan van de erfgoedcelwerking (mei 2021) voor	Opgestart in december 2020	Lopende

Bovenlokale cultuurwerking

Beschrijving actie			**Toelichting**	**Status**
SD1: De cultuurparticipatie van de bewoners in de regio verhogen en meer inclusief maken	SD 1 OD1 - Het netwerk, het cultuurlandschap en mogelijke sterkhouders (uit andere sectoren) verkennen en in kaart brengen op zoek naar mogelijkheden en kansen	Regisseur, coördinator en stuur-groep realiseren deze actie. (1) de regisseur legt contact met culturele sterkhouders en belangrijke regionale initiatieven en verkent de mogelijkheden; (2) uitwerken van structurele en projectmatige samenwerking met vzw de Rand; (3) de regisseur legt contact met sterkhouders uit andere sectoren	Er werden een verkenningsgesprekken gevoerd met verschilende culturele stakeholders binnen de regio. Er vonden verschillende overlegmomenten plaats met o.a. Archeduc, Noise Gate, Cultuurregio Druivenstreek, Cultuurregio Noordrand, Kunstwerkt, e.a. . Een samenwerking met De Rand werd geformaliseerd ahv een samenwerkingsovereenkomst	Gerealiseerd
SD1: De cultuurparticipatie van de bewoners in de regio verhogen en meer inclusief maken	SD 1 OD2 - De regionale acties en projecten voldoende spreiden over de hele regio	Cc's & gc's bouwen hun netwerk verder uit. Regelmatig overleg om acties en projecten voldoende te spreiden in overleg met regisseur en in samenspraak met de stuurgroep.	Het bestaande netwerk van CC's en GC's heeft regelmatig overleg. Er is een maandelijks overlegmoment, waarop steeds een terugkoppeling gebeurt van en naar de bovenlokale cultuurwerking. Samenwerking wordt er gestimuleerd, en in het kader van het nieuwe jaaractieplan werden (nieuwe) werkgroepen samengesteld	Gerealiseerd
SD1: De cultuurparticipatie van de bewoners in de regio verhogen en meer inclusief maken	SD 1 OD2 - De regionale acties en projecten voldoende spreiden over de hele regio	De Regiobib bouwt haar netwerk verder uit. Regelmatig overleg om acties en projecten voldoende te spreiden in overleg met regisseur en stuurgroep.	Dit project werd uitgesteld. Het betreft een project waar intergenerationeel wordt samengewerkt, waarbij o.a. kinderen zouden samenwerken met bewoners uit woon-zorgcentra e.d. Het spreekt voor zich dat dit in 2020 met de geldende coronamaatregelen niet te realiseren was.	Niet in uitvoering
SD1: De cultuurparticipatie van de bewoners in de regio verhogen en meer inclusief maken	SD 1 OD2 - De regionale acties en projecten voldoende spreiden over de hele regio	De Regiobib bouwt haar netwerk verder uit. Regelmatig overleg om acties en projecten voldoende te spreiden in overleg met regisseur en stuurgroep.	De regiobib ontwikkelde i.s.m. Archeduc een onlineversie van hun smartcafés. Een laagdrempelig digitaal vormingsaanbod. Door de coronamaatregelen zagen de bibliotheken hun vormingsaanbod verdwijnen. Mensen waren meer en meer aangewezen op online-tools om elkaar te kunnen ontmoeten. De eerste online smart-cafés focusten op 'corona-thema's zoals: werken met de corona-app, online communiceren, werken met fiets- en wandelapps; ...	Gerealiseerd

SD1: De cultuurparticipatie van de bewoners in de regio verhogen en meer inclusief maken	SD 1 OD2 - De regionale acties en projecten voldoende spreiden over de hele regio	De bib van Sint-Pieters leeuw ontwikkelde het project 'Leeshelden' en rolt dit uit in de regio	Leeshelden is een project dat ontstond in de bibliotheek van Sint-Pieters-Leeuw voor kinderen van het 2de en 3de leerjaar met leesproblemen. De begeleiders zijn jongeren die hiervoor een opleiding gekregen hebben. Naast lezen wordt er tijdens elke sessie ook tijd gemaakt om te knutselen of een spel te spelen. Enkel zorgleerkrachten kunnen Leeshelden inschrijven. Leeshelden werd opgezet in volgende bibliotheken: Sint-Pieters-Leeuw, Herne, Gooik, Affligem, Ternat, Roosdaal, Galmaarden en Dilbeek	Gerealiseerd
SD1: De cultuurparticipatie van de bewoners in de regio verhogen en meer inclusief maken	SD 1 OD3 - De drempels voor cultuurparticipatie zoveel mogelijk verlagen (bv. UiT-pas, Taalpunt…) om inclusie te bevorderen	Regisseur brengt partners bij elkaar i.v.m. UiT-pas en legt contact met Vlaamse steunpunten en koepels; Regiobib doet hetzelfde i.v.m. de verdere uitbouw van Taalpunt	deze actie is opgenomen in het jaaractieplan van 2021	Geschrapt
SD1: De cultuurparticipatie van de bewoners in de regio verhogen en meer inclusief maken	SD 1 OD4 - Met lokale verantwoordelijken experimenten opzetten met het oog op nieuwe inspraakmogelijkheden van de bevolking rond lokaal cultuurbeleid	Regisseur brengt partners bij elkaar i.s.m. een werkgroep met cultuurwerkers uit de verschillende gemeenten, zoekte voorbeeldpraktijken en legt contacten met Demos vzw en vzw 'De Wakkere Burger'	Er werd een nieuw overlegplatform opgestart van cultuur- en vrijetijdsambtenaren. Daarin werden pilootprojecten rond innovatie van adviesverlening en inspraak (methodiek + voorbeeldpraktijken) door de bevolking in de gemeenten opgestart. Er lopen een pilootprojecten in Herne, Lennik en Liedekerke. (Deze actie loopt nog door in 2021 voor evaluatie en verdere uitrol)	Gerealiseerd
SD1: De cultuurparticipatie van de bewoners in de regio verhogen en meer inclusief maken	SD 1 OD5 - Op regionaal niveau zoeken naar geschikte partners (ook uit andere sectoren) en communicatiekanalen om de actieve cultuurdeelname binnen alle lagen van de bevolking te stimuleren en te verhogen	Regisseur brengt partners bij elkaar en start een werkgroep op; actoren geven input. Verantwoordelijkheden en aanpak dienen onderling te worden afgebakend.	Er wordt een communicatietraject opgestart in 2021. Intussen werd er wel al een nieuwe website gebouwd voor de cultuurregio om ook de bovenlokale cultuurwerking in de website te interegreren. De nieuwe website biedt een helder zicht op de verschillende deelwerkingen van de cultuurregio : IOED, Erfgoedcel en bovenlokale cultuurwerking.	Gerealiseerd
SD1: De cultuurparticipatie van de bewoners in de	SD 1 OD5 - Op regionaal niveau zoeken naar geschikte partners (ook uit andere sectoren) en communicatiekanalen om de actieve cultuurdeelname binnen alle lagen	Regisseur brengt partners bij elkaar en start een werkgroep op; actoren geven input. Verantwoordelijkheden en	PenZine verscheen 3 keer (lente - zomer - herfst), hierin werd telkens een programma-overzicht opgenomen. Ook werden	Gerealiseerd

regio verhogen en meer inclusief maken	van de bevolking te stimuleren en te verhogen	aanpak dienen onderling te worden afgebakend.	verschillende projecten van de partners (smartcafé, boekenruilbibs …) opgenomen.	
SD2: De culturele dienstverlening uitbreiden en het culturele aanbod beter op elkaar afstemmen en spreiden	SD 2 OD1 - De Regiobib verbreedt het aanbod en de dienstverlening in elke gemeente, zodat het aanbod en de kwaliteit van de dienstverlening voor alle inwoners in de regio aanzienlijk stijgt	Regiobib bouwt haar bovenlokale en transversale werking verder uit i.s.m. de regisseur en in overleg met de stuurgroep.	Vanaf 1 maart 2021 schakelen bijna alle bibliotheken van de regio Pajottenland & Zennevallei over naar een nieuw bibliotheeksysteem. Om beter te kunnen samenwerken kiezen ze voor een eengemaakt dienstreglement en eenzelfde bibliotheekkaart. Dat betekent dat klanten in alle bibliotheken van de regio Pajottenland & Zennevallei aan dezelfde voorwaarden uitlenen. De Regiobib legt hiermee de basis voor een nauwere samenwerking	Gerealiseerd
SD2: De culturele dienstverlening uitbreiden en het culturele aanbod beter op elkaar afstemmen en spreiden	SD 2 OD1 - De Regiobib verbreedt het aanbod en de dienstverlening in elke gemeente, zodat het aanbod en de kwaliteit van de dienstverlening voor alle inwoners in de regio aanzienlijk stijgt	Regiobib bouwt haar bovenlokale en transversale werking verder uit i.s.m. de regisseur en in overleg met de stuurgroep.	actie werd uitgesteld tot 2021	Geschrapt
SD2: De culturele dienstverlening uitbreiden en het culturele aanbod beter op elkaar afstemmen en spreiden	SD 2 OD1 - De Regiobib verbreedt het aanbod en de dienstverlening in elke gemeente, zodat het aanbod en de kwaliteit van de dienstverlening voor alle inwoners in de regio aanzienlijk stijgt	Regiobib bouwt haar bovenlokale en transversale werking verder uit i.s.m. de regisseur en in overleg met de stuurgroep.	Via collega-groepen komen medewerkers samen om te werken rond verschillende domeinen zoals jeugd, leesbevordering en communicatie.	Gerealiseerd
SD2: De culturele dienstverlening uitbreiden en het culturele aanbod beter op elkaar afstemmen en spreiden	SD 2 OD2 - De cc’s en gc’s en lokale cultuurdiensten stemmen hun backoffice en programmering onderling nog meer af, rekening houdend met de lokale noden en mogelijkheden, en met aandacht voor wat er leeft in de Vlaamse Rand	Cc's en gc's, alsook de cultuurwerkers binnen de gemeenten bouwen hun bovenlokale werking verder uit i.s.m. de regisseur en in overleg met de stuurgroep.	Er is een hechte samenwerking en afstemming van het programma van de cc's en gc's binnen de regio. Het project zennetoer 20-21 werd opgestart in het najaar, maar na lancering oproep toch uitegesteld tot 2021, wegens onhaalbaar binnen de huidige coronamaatregelen. Sinds 2020 is er ook een sterkere afstemming van het familieaanbod in de regio, dat een eigen label kreeg en gepromoot zal worden in de hele regio onder de naam ' Kinderstreken'.	Gerealiseerd
SD2: De culturele dienstverlening uitbreiden en het culturele aanbod beter op elkaar afstemmen en spreiden	SD 2 OD2 - De cc’s en gc’s en lokale cultuurdiensten stemmen hun backoffice en programmering onderling nog meer af, rekening houdend met de lokale noden en mogelijkheden, en met aandacht voor wat er leeft in de Vlaamse Rand	Cc's en gc's, alsook de cultuurwerkers binnen de gemeenten bouwen hun bovenlokale werking verder uit i.s.m. de regisseur en in overleg met de stuurgroep.	Grote producties waren uiteraard niet aan de orde dit seizoen of werden geschrapt	Geschrapt

SD2: De culturele dienstverlening uitbreiden en het culturele aanbod beter op elkaar afstemmen en spreiden	SD 2 OD2 - De cc's en gc's en lokale cultuurdiensten stemmen hun backoffice en programmering onderling nog meer af, rekening houdend met de lokale noden en mogelijkheden, en met aandacht voor wat er leeft in de Vlaamse Rand	Cc's en gc's, alsook de cultuurwerkers binnen de gemeenten bouwen hun bovenlokale werking verder uit i.s.m. de regisseur en in overleg met de stuurgroep.	Er werden tal van (nieuwe) werkgroepen opgestart, Binnen het netwerk van cc's en gc's zijn maar liefst 11 actieve werkgroepen. Gericht op meer samenwerking, meer afstemming, kennisdeling en de realisatie van bovenlokale projecten.	Gerealiseerd
SD2: De culturele dienstverlening uitbreiden en het culturele aanbod beter op elkaar afstemmen en spreiden	SD 2 OD2 - De cc's en gc's en lokale cultuurdiensten stemmen hun backoffice en programmering onderling nog meer af, rekening houdend met de lokale noden en mogelijkheden, en met aandacht voor wat er leeft in de Vlaamse Rand	Cc's en gc's, alsook de cultuurwerkers binnen de gemeenten bouwen hun bovenlokale werking verder uit i.s.m. de regisseur en in overleg met de stuurgroep.	Er is regelmatig overleg tussen de regisseurs/coördinatoren van Noordrand en Pajottenland-en Zennevallei . De (jeugd)-programmatoren van beide regio's hebben ook regelmatig overleg.	Gerealiseerd
SD2: De culturele dienstverlening uitbreiden en het culturele aanbod beter op elkaar afstemmen en spreiden	SD 2 OD3 - Uitwerken van een aangepast aanbod voor specifieke doelgroepen, zoals onderwijs, jeugd, ouderen, mensen in armoede, met migratieachtergrond	Regisseur doet prospectie en overlegt met diverse partners, ondersteunt werkgroepen en projectteams, en helpt mee aan opzetten actieplan, in overleg met de stuurgroep.	Een samenwerking met vzw De Rand werd afgetoetst en verschillende projecten zijn in voorbereiding	Gerealiseerd
SD2: De culturele dienstverlening uitbreiden en het culturele aanbod beter op elkaar afstemmen en spreiden	SD 2 OD3 - Uitwerken van een aangepast aanbod voor specifieke doelgroepen, zoals onderwijs, jeugd, ouderen, mensen in armoede, met migratieachtergrond	Regisseur doet prospectie en overlegt met diverse partners, ondersteunt werkgroepen en projectteams, en helpt mee aan opzetten actieplan, in overleg met de stuurgroep.	Binnen alle netwerken werden nieuwe werkgroepen samengesteld en opgestart. In nauw overleg met de netwerken en werkgroepen werden ook de acties en indicatoren voor 2021 vastgelegd. Dit resulteerde in een gedragen en concreet actieplan dat door de stuurgroep positief werd geadviseerd.	Gerealiseerd
SD2: De culturele dienstverlening uitbreiden en het culturele aanbod beter op elkaar afstemmen en spreiden	SD 2 OD3 - Uitwerken van een aangepast aanbod voor specifieke doelgroepen, zoals onderwijs, jeugd, ouderen, mensen in armoede, met migratieachtergrond	Regisseur doet prospectie en overlegt met diverse partners, ondersteunt werkgroepen en projectteams, en helpt mee aan opzetten actieplan, in overleg met de stuurgroep.	Voor beiden werd een werkgroep samengesteld en werden ern projecten ingeschreven in het actieplan van 2021. (Werkgroep diversiteit/publieksverbreding en werkgroep weg van klassiek). In het kader van het project rond diversteit werd een vormingsvoormiddag opgezet waarin verschillende geslaagde lokale projecten binnen de regio aan elkaar werden voorgesteld, een moment van kennisdeling en expertise uitwisseling.	Gerealiseerd
SD2: De culturele dienstverlening uitbreiden en het culturele aanbod beter op elkaar afstemmen en spreiden	SD 2 OD4 - Prospectie naar voorbeeldpraktijken en methodieken elders in Vlaanderen (of verderop) rond de optimalisering van de dienstverlening en het aanbod binnen cultuur	Regisseur zet werkgroepen op en gaat op prospectie naar voorbeeldpraktijken en methodieken, organiseert in samenspraak met de verschillende actoren workshops	Er is overleg en uitwisseling van ervaringen, projecten tussen de coördinatoren van Druivenstreek, Noordrand en Pajottenland & Zennvallei. Waar mogelijk wordt naar samenwerking gezocht en worden good practices uitgewisseld. Er is ook regelmatig overleg via OP/TEL het overleg en de	Gerealiseerd

		en activiteiten, die lokaal worden geïmplementeerd.	intervisiegroep tussen de coördinatoren van alle IGS'en in Vlaanderen. Daar worden processen en goodpractices gedeeld.Zo onstaat ook onderlinge uitwisseling tussen de coördinatoren van verschillende andere IGS'en .	
SD3: Vanuit cultuur inspelen op actuele maatschappelijke tendensen	SD 3 OD1 - De digitale geletterdheid en mediawijsheid van diverse doelgroepen vergroten samen met andere lokale, regionale en Vlaamse partners	Regisseur brengt partners samen en maakt een projectplan i.s.m. verschillende partners.	zie supra: Online smart café's	Gerealiseerd
SD3: Vanuit cultuur inspelen op actuele maatschappelijke tendensen	SD 3 OD1 - De digitale geletterdheid en mediawijsheid van diverse doelgroepen vergroten samen met andere lokale, regionale en Vlaamse partners	Regisseur brengt partners samen en maakt een projectplan i.s.m. verschillende partners.	Via het project "Iedereen Wiki" werd ingezet op én het bevorderen van digitale geletterdheid én het ontsluiten van erfgoedobjecten	Gerealiseerd
SD3: Vanuit cultuur inspelen op actuele maatschappelijke tendensen	SD 3 OD2 - Stimuleren en verbeteren van de kennis en het gebruik van het Nederlands op alle niveaus binnen de samenleving, met speciale aandacht voor anderstaligen en kansengroepen	Regisseur stelt werkgroep(en) samen, bepaalt plan van aanpak en realisatie (vorming & materialen), i.s.m. Regiobib, andere partners en vzw 'de Rand'	Zie supra: ontwikkeling van de Taalpunten Jeugd / leeshelden	Gerealiseerd
SD3: Vanuit cultuur inspelen op actuele maatschappelijke tendensen	SD 3 OD3 - Verder uitbouwen van een gerichte culturele werking voor en met scholen	Regisseur brengt diverse partners (onderwijs en cultuur) bij elkaar, faciliteert overleg en start een werkgroep op, in samenspraak met stuurgroep.	Verschillende actoren komen samen in een COP "Educatieoverleg" om goede praktijken uit te wisselen en te werken aan een gezamenlijke communicatie (zie TRipZ in PenZine zomer 2020)	Gerealiseerd
SD3: Vanuit cultuur inspelen op actuele maatschappelijke tendensen	SD 3 OD3 - Verder uitbouwen van een gerichte culturele werking voor en met scholen	Regisseur brengt diverse partners (onderwijs en cultuur) bij elkaar, faciliteert overleg en start een werkgroep op, in samenspraak met stuurgroep.	Gezien COVID hadden scholen en culturele partners andere uitdagingen in 2020. Ook in 2021 ligt de focus eerder op manieren om ondanks corona toch een cultureel aanbod naar scholen te brengen. Deze actie zal dus pas in 2022 opnieuw opgenomen worden . Wat niet weg neemt dat er ook in 2021 samen met de regiopartners rond schoolaanbod zal samengewerkt worden.	Geschrapt
SD3: Vanuit cultuur inspelen op actuele maatschappelijke tendensen	SD 3 OD5 - Acties en programma's opzetten rond ecologische, sociale, technologische transitiethema's voor en met medewerkers, diverse doelgroepen en een breed publiek	zie qua opzet SD 3 OD4	Er werd door Gulflength vzw een projecttaanvraag ingediend bij 'Circulair werkt'. Dit was een pilootproject dat in 2021 opgestart zou worden in Halle en Ternat, met als partners: cc de ploter, robinetto, klimakkers Halle e.a. De Cultuurregio nam deel aan overleg en zou en rol spelen in de verdere uitrol naar de bredere regio in een tweede fase van het project. We ondersteunden mee de projectaanvraag, maar deze werd helaas niet weerhouden. Daarmee	Gerealiseerd

			werd het project ook stopgezet en dus niet opgenomen in ons actieplan 2021.	
SD4: De lokale mogelijkheden voor cultuurbeleving via cocreatie en eigentijdse vormen van participatie vergroten	SD 4 OD1 - Lokaal en regionaal noden en mogelijkheden detecteren en initiatieven stimuleren en opzetten rond cocreatie en vernieuwende vormen van (cultuur)participatie in samenspraak met de verschillende partners	Regisseur prospecteert, legt contacten en brengt mogelijke partners bij elkaar.	Dit blijft een permanente opdracht. In 2020 werden al heel wat verkennende gesprekken gevoerd met uiteenlopende culturele actoren in de regio.	In uitvoering
SD4: De lokale mogelijkheden voor cultuurbeleving via cocreatie en eigentijdse vormen van participatie vergroten	SD 4 OD2 - Voorbeeldpraktijken en methodieken rond cocreatie in de regio, Vlaanderen (en elders) opsporen, alsook processen en projecten opstarten en begeleiden die inspireren en in de dagelijkse werking of programmering opnemen	De partners (cc's of Regiobib) werken concrete pilootprojecten uit (van projectplan tot realisatie), terwijl de regisseur de kennis- en expertisedeling faciliteert.	Wegens corona werd deze actie uitgesteld naar 2021/ dit was een publieksgericht event waar ontmoeting tussen mensen centraal staat. Onmogelijk te realiseren onder de geldende corona maatregelen. Opgenomen in actieplan 2021.	Niet in uitvoering
SD4: De lokale mogelijkheden voor cultuurbeleving via cocreatie en eigentijdse vormen van participatie vergroten	SD 4 OD2 - Voorbeeldpraktijken en methodieken rond cocreatie in de regio, Vlaanderen (en elders) opsporen, alsook processen en projecten opstarten en begeleiden die inspireren en in de dagelijkse werking of programmering opnemen	De partners (cc's of Regiobib) werken concrete pilootprojecten uit (van projectplan tot realisatie), terwijl de regisseur de kennis- en expertisedeling faciliteert.	De mobiele keuken 'Kastrol' is klaar. In 2020 konden we echter de uitrol niet realiseren. De strikte maatregelen maken het onmoglijk om ontmoetingsactiviteiten waarbij mensen in groep 'samen koken en eten ' te realiseren. Dit project is dus nog in uitvoering en loopt verder in 2021.	In uitvoering
SD4: De lokale mogelijkheden voor cultuurbeleving via cocreatie en eigentijdse vormen van participatie vergroten	SD 4 OD3 - Gezamenlijk nieuwe projectformats ontwikkelen en uitwerken die elke gemeente op eigen maat kan invullen met bovenlokale ondersteuning (proces- en/of projectbegeleiding, communicatie…)	Regisseur prospecteert en stelt werkgroep(en) samen, bepaalt in samenspraak met de coördinator en de stuurgroep een plan van aanpak en gaat over tot actie. De verschillende actoren duiden verantwoordelijken aan, organiseren i.s.m. de regisseur workshops en ontwikkelen materialen.	Projecten : Hoofd van de Reus, Randatlas, Boris 2.0; Daarnaast tal van(nieuwe)werkgroepen samengesteld met duidelijke acties en te realiseren doelen voor 2021	Gerealiseerd
SD4: De lokale mogelijkheden voor cultuurbeleving via cocreatie en eigentijdse vormen van participatie vergroten	SD 4 OD4 - Scheppen van ruimte en mogelijkheden door gemeenschappelijke infrastructuur, materialen en/of faciliteiten uit te wisselen, zoals bv. intergemeentelijk transport, een bibliobus, beamers en labtops, mobiele werkplaatsen...	Regiobib zorgt voor transport tussen verschillende bibliotheken, terwijl regisseur overleg en afspraken tussen de verschillende partners faciliteert.	Het transport van boeken tussen bibliotheken kan pas gerealiseerd worden wanneer het nieuwe Eengemaakt -Bibliotheek-Systeem actief is. De implementatie daarvan zal pas in maart 2021 plaatsvinden. Dus werd deze actie voorlopig geschrapt.	Geschrapt
SD4: De lokale mogelijkheden voor	SD 4 OD5 - Regelmatig samenbrengen van professionele en niet-professionele	Regisseur faciliteert overleg tussen partners, helpt		Geschrapt

cultuurbeleving via cocreatie en eigentijdse vormen van participatie vergroten	culturele actoren (o.a. vrijwilligers, buurtcomités…) voor overleg en samenwerking, en opzetten van 'lerende' netwerken	voorbeeldpraktijken te detecteren, in en buiten de regio, zoekt contact met Vlaamse koepels en steunpunten en ontwikkelt een aangepaste methodiek.		
SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD1 - Samenbrengen en coördineren van een stuurgroep die de partners vertegenwoordigt en die de structurele bovenlokale en transversale werking en projecten regelmatig opvolgt, begeleidt en bijstuurt	Regisseur, coördinator en stuurgroep met vertegenwoordigers van de partners bouwen samen aan een sterke structuur voor de bovenlokale transversale cultuurwerking.	Een stuurgroep werd samengesteld met vertegenwoordigingen uit alle netwerken, lokale besturen, deskundigen cultuur.	Gerealiseerd
SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD1 - Samenbrengen en coördineren van een stuurgroep die de partners vertegenwoordigt en die de structurele bovenlokale en transversale werking en projecten regelmatig opvolgt, begeleidt en bijstuurt	Regisseur, coördinator en stuurgroep met vertegenwoordigers van de partners bouwen samen aan een sterke structuur voor de bovenlokale transversale cultuurwerking.	overgedragen naar actieplan 2021 / gezien onmogelijk veilig te realiseren in een coronajaar. Centrale doelstelling in deze tweedaagse wat ontmoeting en kennismaking. Dit was niet coronaproof te organiseren; een online versie van deze tweedaagse zou nooit het gewenste effect opleveren. Dus verkozen we deze actie over te dragen naar 2021.	Niet in uitvoering
SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD1 - Samenbrengen en coördineren van een stuurgroep die de partners vertegenwoordigt en die de structurele bovenlokale en transversale werking en projecten regelmatig opvolgt, begeleidt en bijstuurt	Regisseur, coördinator en stuurgroep met vertegenwoordigers van de partners bouwen samen aan een sterke structuur voor de bovenlokale transversale cultuurwerking. Voor deze actie werd een alternatief uitgewerkt	gezien corona werd er uiteraard geen live - eindejaarsdrink georganiseerd. Als alternatief werd er een nieuwjaarsbrief actie en boekenruil opgezet. De partners ontvingen een nieuwjaarsbrief van de cultuurregio, en blanco exemplaar om op te sturen naar een collega binnen het netwerk. we voorzagen de pakketjes ook van een streekaperitief om virtueel te toasten op het nieuwe jaar. wie wou kon ook deelnemen aan een boekenruil. omdat de oude traditie wil dat de schrijver van een nieuwjaarsbrief een boek kado kreeg. bijna iedereen kroop zelf in de pen en verstuurde een brief.	Gerealiseerd
SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD2 - Cultuurmedewerkers ontmoeten elkaar regelmatig en wisselen ervaringen en expertise uit met het oog op het versterken en verduurzamen van de bovenlokale, transversale werking	Regisseur bouwt samen met coördinator en stuurgroep met vertegenwoordigers van de partners aan een sterke structuur voor de bovenlokale transversale cultuurwerking.	Er is regelmatig overleg tussen de partners. Daarbij is ook aandacht voor de verschillende noden en vragen van de verschillende spelers. Ook de noden en vragen van de kleinere centra komen aan bod .	Gerealiseerd

SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD2 - Cultuurmedewerkers ontmoeten elkaar regelmatig en wisselen ervaringen en expertise uit met het oog op het versterken en verduurzamen van de bovenlokale, transversale werking	Regisseur bouwt samen met coördinator en stuurgroep met vertegenwoordigers van de partners aan een sterke structuur voor de bovenlokale transversale cultuurwerking.	op overleg van de netwerken ' regiobib' en 'platform van gc's en cc's en netwerk van ' cultuur- en vrijeteijdsambtenaren' wordt hard ingezet op kennisdeling. Zeker in 2020 is het delen van kennis en expertise en ervaringen een belangrijke kracht geweest van samenwerking. (aanpak corona, protocollen, reglementen besteding middelen noodfonds, communicatie, ...)	In uitvoering
SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD2 - Cultuurmedewerkers ontmoeten elkaar regelmatig en wisselen ervaringen en expertise uit met het oog op het versterken en verduurzamen van de bovenlokale, transversale werking	Regisseur bouwt samen met coördinator en stuurgroep met vertegenwoordigers van de partners aan een sterke structuur voor de bovenlokale transversale cultuurwerking.	Er werden geen studiereizen en praktijksafari's opgezet in 2021, omwille van praktische onhaalbaarheid wegens corona	Geschrapt
SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD3 - Specifieke netwerken van cultuurwerkers en beleidsverantwoordelijken ondersteunen de dagelijkse culturele werking van, tussen en binnen de gemeenten	zie SD 3 OD4	Er werd ondersteuning/begeleiding geboden aan 2 'jeugd' projecten (Hoofd van de Reus, Boris 2.0) die ingediend zullen worden in mei 2021, voor een Bovenlokale Cultuurprojectsubsidie: (werkgroepen samengesteld, partners gezocht, ...) . Daarnaast werd er ook een werkgroep opgericht die in 2021 zal werken aan een nieuw project dat het vorige jongeren/cultuurproject 'Up-Lab' en 'Zennetoer' zal opvolgen.	In uitvoering
SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD5 - Transversale overlegmomenten en projecten opzetten binnen structurele samenwerking met de Erfgoedcel, de IOED en vzw 'de Rand'	Regisseur ën coördinator faciliteren overleg tussen de Erfgoedcel, de IOED en de partners van de bovenlokale cultuurwerking, leggen afspraken vast, koppelen terug naar stuurgroep en netwerk. Regisseur ën coördinator brengen overleg tussen de projectvereniging en de besturen van faciliteitengemeenten op gang en maken - zo mogelijk - afspraken.	Een geïntegreerd actieplan werd voorbereid en goedgekeurd door de RVB.	Gerealiseerd

SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD5 - Transversale overlegmomenten en projecten opzetten binnen structurele samenwerking met de Erfgoedcel, de IOED en vzw 'de Rand'	Regisseur ën coördinator faciliteren overleg tussen de Erfgoedcel, de IOED en de partners van de bovenlokale cultuurwerking, leggen afspraken vast, koppelen terug naar stuurgroep en netwerk. Regisseur ën coördinator brengen overleg tussen de projectvereniging en de besturen van faciliteitengemeenten op gang en maken - zo mogelijk - afspraken.	Een samenwerkingsovereenkomst met de faciliteitengemeenten werd gesloten tot 22.	Gerealiseerd
SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD6 - Een heldere en professionele werking van de bovenlokale werking binnen de werking van de Cultuurregio uitbouwen	Regisseur stuurt dit alles aan en coördineert in samenspraak met de coördinator en stuurgroep, volgt opleidingen en heeft regelmatig overleg met bovenlokale netwerken, koepelorganisaties en steunpunten, vertegenwoordigt de bovenlokale cultuurwerking en communiceert naar lokale besturen.	De cultuurregio doorliep een organisatietraject werd, waarbinnen de verschillende deelwerkingen hun plaats kregen en met elkaar verankerd werden. Een traject specifiek rond communicatie wordt opgenomen in het actieplan 2021.	Gerealiseerd
SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD6 - Een heldere en professionele werking van de bovenlokale werking binnen de werking van de Cultuurregio uitbouwen	er is een werkgroep communicatie samengesteld binnen het netwerk van de Regiobib.	Een gezamenlijke folder werd voorbereid in het kader van het gemeenschappelijk dienstreglement van alle bibliotheken in de regio. Die zal verspreid worden bij opstart van het nieuwe EBS.	Gerealiseerd
SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD6 - Een heldere en professionele werking van de bovenlokale werking binnen de werking van de Cultuurregio uitbouwen	Regisseur stuurt dit alles aan en coördineert in samenspraak met de coördinator en stuurgroep, volgt opleidingen en heeft regelmatig overleg met bovenlokale netwerken, koepelorganisaties en steunpunten, vertegenwoordigt de bovenlokale cultuurwerking en communiceert naar lokale besturen.	De ‘Start verkoop’ werd afgestemd op elkaar. Alle cultuurhuizen in de regio starten op dezelfde dag en tijdstip hun abonnementen verkoop.	Gerealiseerd

SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD6 - Een heldere en professionele werking van de bovenlokale werking binnen de werking van de Cultuurregio uitbouwen	Regisseur stuurt dit alles aan en coördineert in samenspraak met de coördinator en stuurgroep, volgt opleidingen en heeft regelmatig overleg met bovenlokale netwerken, koepelorganisaties en steunpunten, vertegenwoordigt de bovenlokale cultuurwerking en communiceert naar lokale besturen.	Op verschillende momenten werd er naar de pers gecommuniceerd, we onderhouden goede contacten met regionale persactoren.	Gerealiseerd
SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD7 - Door middel van een gezamenlijk backoffice de efficiëntie vergroten en de taaklast verminderen bij de individuele partners, door o.a. samenaankoop, marktconsultatie, aanbestedingen, aanmaak lastenboeken…	Regiobib coördineert en organiseert vormingsessies, met ondersteuning van en in samenspraak met de regisseur.	Verschillende collegagroepen komen samen rond de collectievorming van o.a. Taalpunt, anderstalige boeken en poëzie.	Gerealiseerd
SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD7 - Door middel van een gezamenlijk backoffice de efficiëntie vergroten en de taaklast verminderen bij de individuele partners, door o.a. samenaankoop, marktconsultatie, aanbestedingen, aanmaak lastenboeken…	Regiobib coördineert en organiseert vormingsessies, met ondersteuning van en in samenspraak met de regisseur.	Binnen het bibliothecarissenoverleg worden goede praktijken uitgewisseld en o.a. lastenboeken uitgewisseld	Gerealiseerd
SD5: Sterke structuren uitbouwen die de efficiëntie, professionaliteit en zichtbaarheid van de bovenlokale, transversale cultuurwerking bevorderen	SD 5 OD7 - Door middel van een gezamenlijk backoffice de efficiëntie vergroten en de taaklast verminderen bij de individuele partners, door o.a. samenaankoop, marktconsultatie, aanbestedingen, aanmaak lastenboeken…	Regiobib coördineert en organiseert vormingsessies, met ondersteuning van en in samenspraak met de regisseur.	regio bib / omwille van COVID geen gezamenlijke vormingssessies opgezet in 2020	Geschrapt

Onroerend erfgoed

Uitgebreid jaarverslag met beschrijving per doelstelling is beschikbaar in bijlage A.

Publicaties

KOEN DEMARSIN, "Tekens van de tijd: De stromen naar de stad" in: *De Randkrant*, 1 september 2020 (online: https://www.randkrant.be/artikel/tekens-van-de-tijd-de-stromen-naar-de-stad)

KOEN DEMARSIN, "Tekens van de tijd: In den Congo" in: *De Randkrant*, 1 oktober 2020 (online: https://www.randkrant.be/artikel/tekens-van-de-tijd-in-den-congo)

KOEN DEMARSIN, "Tekens van de tijd: Dode stadsvlucht" in: *De Randkrant*, 1 november 2020 (online: https://www.randkrant.be/artikel/tekens-van-de-tijd-dode-stadsvlucht)

KOEN DEMARSIN, "Tekens van de tijd: Honger in de stad" in: *De Randkrant*, 1 december 2020 (online: https://www.randkrant.be/artikel/tekens-van-de-tijd-honger-in-de-stad)

KOEN DEMARSIN, HILKE ARIJS & JUDITH DE WAELE, "De stralenkroon van Sint-Veroon. Hoe de coronacrisis de omgang met het lokaal erfgoed verandert (?)" in: *Bladen voor Documentatie* 2020/3-4 (december 2020), p. 128-136.

HILKE ARIJS & BART MOENS, "Van 'Bruegel in het Pajottenland' naar een 'Pajotse Bruegel'. Een onderzoek naar de verbondenheid tussen Pieter Bruegel de Oude en de Pajotse streekidentiteit" in Eigen Schoon en De Brabander, 2020/02, p. 183-203.

De cultuurregio in de pers

Datum publicatie	Krant/Tijdschrift	Auteur	Titel
8/jan/20	Het Nieuwsblad	Joost Van Liefferinge	Dementerenden halen vergeten herinneringen weer op dankzij de 'oude' geuren en kleuren in Huisje Mostinckx
12/08/2020	Het Nieuwsblad	Matthias Vanhamme	Bijzonder weinig straffe madammen met een eigen straat: "Wie als vrouw daar kans wil op maken, kan maar beter een heilige zijn; of lid van de koninklijke familie"
31/mrt/20	Editie Pajot		REGIO - Straffe verhalen rond de bunkers van het Pajottenland
1/apr/20	Het Nieuwsblad	Ingrid Depraetere	Lokaal erfgoed wordt bekender, met dank aan corona en zeeën van tijd
28/feb/20	Het Nieuwsblad	Ingrid Depraetere	Vrijwilligers inventariseren Sint-Lutgardiskerk Zuun
5/nov/20	Het Nieuwsblad	Ingrid Depraetere	Inwoners kunnen mee bepalen welke bezienswaardigheden een QR-code verdienen met meer info
1/okt/20	Het Nieuwsblad		Gemeenteraad Beersel nam kennis van Erfgoedcel Pajottenland & Zennevallei
18/09/2020	Het Nieuwsblad	Joost Van Liefferinge	Inventarisatie religieus erfgoed legt onontdekte pareltjes en mooie verhalen bloot: "Soms vinden we inderdaad een verborgen schat"
1/06/2020	FARO: Tijdschrift voor Cultureel Erfgoed	Koen Demarsin	Getuigenissen uit de erfgoedsector
23/6/2020	Persinfo		Dag van de Mantelzorg: Lions verspreiden 50 exemplaren van Levenswandeling
20/06/2020	Radio Victoria	Marc Sluys & Hilke Arijs	Lancering van Levenswandeling
30/3/2020	Radio 2 Vlaams Brabant	Hilke Arijs	Regionaal nieuws: Schrijven voor Wikipedia

U bevindt zich hier: Home › Dag van de Mantelzorg: Lions verspreiden 50 exemplaren van Levenswandeling

Dag van de Mantelzorg: Lions verspreiden 50 exemplaren van Levenswandeling

VLAAMS-BRABANT Op 23/06/2020 om 15:11

Gepubliceerd door: **Persinfo Redactie**

Naar aanleiding van de 'Dag van de Mantelzorg' verdeelt Lions Ijsedal-Tervuren het kaartspel 'Levenswandeling' ontwikkeld door Erfgoedcel Pajottenland Zennevallei.

Levenswandeling is een gloednieuw gezelschapsspel dat ontwikkeld werd voor mensen met dementie. De Lions Club Ijsedal in Tervuren kocht alvast 50 exemplaren om te verdelen in de verschillende woonzorg centra. Met de aankoop van 50 exemplaren van het kaartspel steunt ze niet alleen de erfgoedwerking in Vlaams-Brabant, maar draagt ze ook haar steentje bij in de ondersteuning van professionals en mantelzorgers in de ouderenzorg.

"We zetten ons al langer in voor projecten rond dementie en mantelzorg. Met de verdeling van 'Levenswandeling' in de woonzorgcentra van onze regio hopen we animatieverantwoordelijken en de familie van de bewoners niet alleen een leuk spel te bezorgen, maar hen ook toe te laten om samen herinneringen op te halen en mooie momenten te beleven" zegt Peter Hendrickx, voorzitter van de club. "We zijn dan ook blij dat we als één van de eersten dit kaartspel kunnen verdelen en hopen natuurlijk dat andere clubs ons voorbeeld zullen volgen".

Vanaf 1 juli start de verdeling van het spel door de Lions.

KOEN DEMARSIN

Algemeen coördinator Cultuurregio Pajottenland & Zennevallei

"Erfgoedcellen leven dankzij hun netwerk. Met vrijwilligers de handen uit de mouwen steken of ter plaatse gaan om advies te verlenen: dat alles zit er voorlopig niet meer in. Als fysieke ontmoetingen wegvallen en we projecten noodgedwongen stopzetten, dan is werken niet zo eenvoudig. Ondanks alle hulpmiddelen die er zijn, is samenwerken niet zomaar op te vangen door de inzet van digitale tools. De uitdaging voor een erfgoedcel vandaag is voor mij een inhoudelijke uitdaging met als leidvraag: 'Hoe kan onze erfgoedwerking een toegevoegde waarde betekenen in deze tijd waarin ook veel partners (bv. traditiedragers) het moeilijk hebben?' Dat kan, denk ik, door samen te observeren en vragen te stellen. Voor erfgoedwerkers is het een boeiende tijd. De crisis brengt mensen blijkbaar terug naar plaatsen en naar rituelen die hoop geven en een alternatief bieden voor gemiste contacten. Sommige kapellen in de streek trekken sinds kort meer bezoekers. De heilige Veroon bleef met Pasen in de kerk en kon voor het eerst Lembeek niet al wandelend behoeden tegen de pestepidemie, maar zijn vaandels beschermen intussen de meeste huizen van het dorp. Welke gevolgen deze tijd op ons gedrag zal hebben, is nog onduidelijk. Maar door enkele van deze symbolen te observeren, nu en in de toekomst, onderzoeken we hun blijvende waarde voor de mensen, hun kracht maar ook hun veranderlijkheid. Ook al bevinden ze zich soms in een diepe slaap." ■

Vrijwilligers gaan deze week aan de slag met inboedel van Sint-Egidiuskerk

Inventarisatie religieus erfgoed legt onontdekte pareltjes en mooie verhalen bloot: “Soms vinden we inderdaad een verborgen schat”

18/09/2020 om 06:00 door Joost Van Liefferinge

De vrijwilligers krijgen voor de start van de inventarisatie in de Sint-Egidiuskerk uitleg van Benedicte Roose.
(FOTO: JVI)

DILBEEK / GROOT-BIJGAARDEN - **Een team van vrijwilligers legt deze week minutieus de inboedel van de Sint-Egidiuskerk van Groot-Bijgaarden vast. Dat er tijdens de inventarisatie van de religieuze collectie mogelijk ook**

Bijzonder weinig straffe madammen met een eigen straat: “Wie als vrouw daar kans wil op maken, kan maar beter een heilige zijn; of lid van de koninklijke familie”

12/08/2020 om 06:00 door Matthias Vanhamme

Sofie Lemaire zocht tijdens het tv-programma ‘Meer vrouw op straat’ naar vrouwen die een eigen straat verdienen.
(FOTO: VRT)

ASSE / BEVER / DILBEEK / LENNIK / TERNAT / HERNE / GOOIK - **Waar zijn de vrouwelijke straat- en pleinnamen in onze regio? Een zoektocht leverde**

Dementerenden halen vergeten herinneringen weer op dankzij de ‘oude’ geuren en kleuren in Huisje Mostinckx

08/01/2020 om 06:00 door Joost Van Liefferinge

Anne-Sophie De Mulder en Ann Vermoesen werken intensief mee aan het project.

DILBEEK / SINT-MARTENS-BODEGEM - **In Huisje Mostinckx in Sint-Martens-Bodegem loopt een uniek project dat personen met dementie herinneringen laat ophalen met alle zintuigen. Het initiatief versterkt niet enkel hun eigenwaarde, maar ook de band met de zorgverleners of mantelzorgers.**

De prikkels die niet alleen oude beelden en gewoonten, maar ook geluiden, geuren en smaken teweegbrengen, omzetten iets positiefs bij personen met dementie. Dat is het grote doel van een project van Team ...

Vrijwilligers inventariseren Sint-Lutgardiskerk Zuun

28/02/2020 om 12:30 door Ingrid Depraetere

(FOTO: IDH)

SINT-PIETERS-LEEUW - **Heel wat kerken in het Pajottenland en de Zennevallei krijgen binnenkort een nieuwe bestemming nu de belangstelling voor de eredienst en het aantal priesters achteruit loopt. Bijkomende vraag is wat er met de kerkschatten gaat gebeuren. Onder leiding van de Erfgoedcel Pajottenland & Zennevallei zijn in Sint-Pieters-Leeuw in alle kerken vrijwilligersteams aan de slag om alle voorwerpen, kunststukken en meubilair nauwgezet te beschrijven en te fotograferen. In de Sint-Lutgardiskerk in Zuun is het inventaristeam klaar met deze klus.**

Studiedagen en vormingen

Omschrijving	Type	Datum	Organisator
Geloof in Kunst	Collegagroep	4/02/2020	FARO
Opleidingsdag 1: Ingress bestanden EPZ in VIAA Archief	Opleiding	23/01/2020	meemoo
Opleidingsdag 2: Ingress bestanden EPZ in VIAA Archief	Opleiding	10/03/2020	meemoo
Buurten met erfgoed - Train de trainer	Opleiding	5/03/2020	Faro
Buurten met erfgoed - Train de trainer	Opleiding	30/04/2020	Faro
Webinar van smalle naar brede maatschappelijke relevantie	Opleiding	april	Faro
Webinar Meerstemmigheid	Opleiding	7/05/2020	Faro
Waarderen van religieus erfgoed	Studiedag	20/02/2020	PARCUM
Waarderen van religieus erfgoed	Coaching	5/06/2020	Faro
Collectie Nederland: toekomstig Erfgoed	Studiedag	2/06/2020	De Balie Amsterdam
Webinar Klascement	Studiedag	17/09/2020	Faro
Webinar Cultuurkuur	Studiedag	24/09/2020	Faro
Webinar lerarenkaart	Studiedag	1/10/2020	FARO
Basiscursus Behoud en beheer dag1	Opleiding	5/10/2020	Faro
basiscursus Behoud en beheer dag 2	Opleiding	12/10/2020	faro
basiscursus Behoud en beheer dag 3	Opleiding	19/10/2020	FARO
Webinar interactief digitaal vergaderen	opleiding	23/03/2020	faro
Emotienetwerken in de erfgoedsector	studiedag	26/10/2020	Publiq
Zorgen voor morgen	Webinar	9/10/2020	PARCUM
Zorgen voor morgen	Webinar	16/10/2020	PARCUM
Cursus depotinrichting	opleiding	9/11/2020	Faro
Cursus onderhoud binnen een erfgoedcontext	opleiding	24/11/2020	faro
Opleiding collectieplan: de basis voor een efficiënt collectiebeheer	Opleiding	7/12/2020	faro
Opleiding, bewaren, verpakken en transporteren van een collectie	Opleiding	30/11/2020	faro
Opstellen van een collectieplan	Opleiding	7/12/2020	FARO
Opvolgsessie III Buurten met erfgoed - train de trainer	Opleiding	11/12/2020	FARO
Voorjaarlezing VB (voedsel);lezing gegeven	studiedag	19/09/2020	provincie
Meerstemmigheid	webinar	27/11/2020	Faro
Werktafel audiovisueel documenteren van immaterieel cultureel erfgoed	Studiedag	23/01/2020	WIE

ONROEREND ERFGOED

JAARVERSLAG

2020

CULTUURREGIO PAJOTTENLAND ZENNEVALLEI

AANGESLOTEN BESTUREN

AFFLIGEM, DILBEEK, ROOSDAAL, SINT PIETERS LEEUW

2020

2020 was een jaar als geen ander: een jaar waarin de coronacrisis centraal stond, een jaar zonder intensief vrijwilligerswerk, … maar ook een jaar waarin de nieuwe beleidsperiode (2021-2026) voorbereid werd, een jaar waarin de Cultuurregio groeide en transformeerde tot een nieuwe organisatie waarbinnen de drie deelwerkingen onroerend erfgoed, cultureel erfgoed en cultuur een plaats kregen. Kortom een jaar waarin stevige ambities werden gesmeed en ondanks alles, successen werden geboekt.

Een coronajaar

2020 was een jaar als geen ander. De covid-19 pandemie had ook haar impact op de werking van de cultuurregio en de onroerend erfgoedwerking. Sinds maart 2020 werkt het personeel hoofdzakelijk van thuis uit en moest de werking stevig herdacht worden. Enkele voorbeelden: de aandacht van lokale besturen, waarmee de Cultuurregio nauw samenwerkt lag aanvankelijk sterk op het lokaal beheersen van de pandemie. Hierdoor en door de gevolgen van de lock-down, verschoof de aandacht lokaal van gemeentelijke erfgoedwerking naar de opvang van dringende noden en naar de herorganisatie van het lokale bestuur. Ook andere samenwerkingen kwamen in het gedrang. Doordat we voor verschillende projecten en trajecten beroep doen op vrijwilligers (eigen vrijwilligers en samenwerking met lokale stakeholders) werden deze noodgedwongen gepauzeerd of herwerkt (o.a. inventarisatieopdrachten). Ook als facilitator van overlegplatformen en netwerken stond onze **werking onder druk**: fysieke bijeenkomsten waren uit den boze en waar mogelijk werd in het najaar een digitaal alternatief ontwikkeld. De pandemie maakte het des te duidelijker dat **de nabijheid tot het erfgoedveld van cruciaal belang** is, een aspect waar we zeker in de toekomst blijvend op zullen inzetten. Het betekent wel dat door deze externe omstandigheden enkele doelstellingen niet uitgevoerd konden worden, we de verschillende doelstellingen bijschaafden, of nieuwe acties opstartten die meer pasten bij de mogelijkheden die er waren en die de onroerenderfgoedwerking vooruithielpen.

Een sterk team in een wendbare organisatie

De Covid-19 uitbraak was niet de enige horde die onze organisatie en onze erfgoedwerking dit jaar moest nemen. De afwezigheid door ziekte van onze voltijdse medewerker voor de onroerend erfgoeddienst en de onzekerheid, maakten de uitdaging nog groter om de doelstellingen van 2020 te behalen en de dienstverlening te kunnen garanderen. Het maakte vooral ook de noodzaak duidelijk dat teamflexibiliteit en een goede interne samenwerking cruciaal zijn om de werking niet alleen te garanderen, maar om ook in moeilijke omstandigheden verder te gaan. De herdenking van de **organisatiestructuur** in 2020 kwam daarop op het juiste moment. Samen met een consultant gaven we vorm aan de nieuwe organisatie en kozen resoluut voor een organisatiemodel waarbinnen beweging mogelijk is met een rol voor ieder personeelslid in de organisatie. Dit zorgde niet alleen voor een vlotter werkende organisatie en een **verhoogde verbinding van de IOED** met de andere deelwerkingen, de oefening had meteen resultaat voor de IOED. We namen een tijdelijk personeelslid aan voor de IOED en minstens even belangrijk: waar nodig konden andere personeelsleden die voordien exclusief taken voor een andere deelwerking uitvoerden, mee inspringen om de onroerenderfgoeddoelstellingen voor 2020 te behalen. En met succes. Het jaarverslag toont op dat gebied weinig verschil met de voorgaande jaren.

De vlucht vooruit

Ondanks de hinderpalen stonden in zekere zin de sterren gunstig om de organisatie en de IOED-werking naar een nieuw niveau te tillen. Meer nog, we konden zelfs ambitieus zijn. In het najaar lanceerden we voor onze aangesloten besturen het **landschapsvisietraject.** Hoewel we de denkoefening rond landschap nog tijdens de oude beleidsperiode voerden, zal ze vooral voor de nieuwe beleidsperiode van belang zijn. Met de visiekaart in de hand kunnen we gerichter werken aan een integraal onroerend erfgoedbeleid waarin **landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie op elkaar inhaken** en daarmee nu reeds tegemoetkomen aan de vereisten uit de samenwerkingsovereenkomst voor de IOED voor 2021-2026.

Inhoudsopgave

Jaarverslag Acties 2020

SD1 – Er is een samenhangende beleidsvisie 1

SD2 – De IOED ondersteunt gemeenten in hun beleidsvoorbereiding en -uitvoering 6

SD3 – Er is een integrale en geïntegreerde aanpak van waardevol niet-beschermd erfgoed 7

SD4 – De IOED vergroot de kennis over en het draagvlak voor onroerend erfgoed 11

SD5 – De IOED is een stevig verankerde en soepel werkende organisatie 16

FELICITATIES MET “PENZINE “ - HET IS INFORMATIEF STERK EN TOFFE LAY OUT. GOE BEZIG !!!

Greet Vebeken, Dilbeek

PENZINE

Samen met RL en de CC's herlanceerden we PenZine volgens een thematische aanpak met aandacht voor onroerend erfgoed, archeologie en het landschap.

IEDEREEN WIKI

Door gebruik te maken van de grootste encyclopedie ter wereld hebben we samen met de inwoners van onze streek het erfgoed uit Pajottenland en Zennevallei letterlijk op de virtuele kaart gezet. Hierdoor werd informatie over het rijk onroerend erfgoed zichtbaarder en toegangkelijker.

>70 000

bewerkingen!

IK VOND HET EEN LEUK EVENEMENT. DE THEE EN HET KOEKJE ZAL IK VANAVOND DEGUSTEREN. DAT VERLENGT HET PLEZIER ☺

Een van onze vrijilligers

VRIJWILLIGERS

We organiseerden een digitaal vrijwilligerscafé om tijdens corona en lockdowns toch het contact met hen te behouden. We hebben hiervoor methoden gebruikt vanuit opleidingen en onze eigen werking. Het was een succes!

EEN WENDBARE ORGANISATIE

De organisatiestructuur is aangepast aan de noden van de organisatie. Naast een nieuwe organisatiestructuur (bewust geen organogram) is er een duidelijk afsprakenkader, een duidelijk financieel werkingskader, voor elke medewerker een duidelijk functieprofiel, etc.

EEN VLOTTE, ZEER CONSTRUCTIEVE SAMENWERKING IN VERSCHILLENDE WERKGROEPEN

Kristien Manteleers, C the C

JAARVERSLAG ACTIES 2020

SD1 ER IS EEN SAMENHANGENDE BELEIDSVISIE

OD1 Omgaan met waardevol niet beschermd erfgoed

OD 1.1 We houden de inventaris bouwkundig erfgoed up-to-date

Na het afsluiten van het openbaar onderzoek voor de vaststelling van de inventaris onroerend erfgoed in de provincie Vlaams-Brabant zijn de opmerkingen en de bezwaren verzameld. Voor het werkingsgebied van de IOED Pajottenland Zennevallei werden twaalf bezwaren ontvankelijk verklaard. Voor elk bezwaar heeft de IOED onderzocht of het al dan niet terecht was. De gemeenten hebben zoveel mogelijk gegevens aangeleverd omtrent eerdere vergunningsaanvragen. De IOED heeft deze gegevens verzameld en heeft per bezwaar een vrijblijvend advies opgesteld. Deze zijn doorgestuurd naar het Agentschap Onroerend Erfgoed, zodat ze meegenomen kunnen worden in de evaluatie voor het definitieve vaststellingsbesluit.

OD 1.2 De herinventarisatie van het houtig erfgoed vanuit het Regionaal Landschap Pajottenland en Zennevallei wordt ondersteund

Het regionaal landschap startte niet met de inventarisatie.

OD2 Omgaan met religieus erfgoed

OD 2.1 De gemeenten Affligem, Dilbeek, Roosdaal en Sint-Pieters-Leeuw worden begeleid in de uitvoering van het kerkenbeleidsplan

De IOED zetelde in 3 werkgroepen rond her- of nevenbestemming. Voor de kerk in Ruisbroek is een finaal ontwerp voor nevenbestemming ingediend dat inzet op de integratie van de kerk in het dorpsleven en het dorpsplein. De IOED formuleerde advies bij de voorgestelde scenario's tijdens de voorafgaande overlegmomenten.

Na een eerste studie door Abscis architecten van de Sint-Gaugericuskerk te Pamel richtte de gemeente Roosdaal eind 2020 een werkgroep op om de verdere mogelijkheden en noden voor een nevenbestemming te onderzoeken. De IOED vertegenwoordigt binnen de werkgroep het erfgoedluik.

Parcum richtte een werkgroep op om de mogelijkheden te bekijken voor het herbestemmen van de Sint-Laurentiuskerk in Sint-Laureins-Berchem als depotkerk. De IOED zetelt in de werkgroep.

OD 2.2 De IOED is betrokken bij het traject rond inventarisatie en waardering van het roerend religieus erfgoed van de erfgoedcel

Op het grondgebied van de IOED werden volgende kerken geïnventariseerd in 2020:

- Dilbeek: de Sint-Rumolduskerk in Schepdaal en de Sint-Egidiuskerk in Groot-Bijgaarden.
- Sint-Pieters-Leeuw: de Sint-Lutgardiskerk in Zuun, de inventarisatie van de O.L.V.-Ten-Hemel-opgenomenkerk in Vlezenbeek is opgestart.

Tijdens iedere inventarisatieactie was er ook aandacht voor het gebouw en de omgeving (o.a. door het fotograferen van interieur en exterieur). Voor de inventarisatie zijn vrijwilligers en jobstudenten ingezet.

OD 2.3 Sensibilisering en restauratie van kapellen

In navolging van de waardering van de kapellen in Sint-Pieters-Leeuw in 2019 heeft de IOED in samenwerking met de erfgoedambtenaar van de gemeente vier kapellen geselecteerd die als eerste in aanmerking komen voor restauratie. Door covid-19 is dit op pauze gezet tot 2021.

De kapellen van Sint-Pieters-Leeuw werden ook als testdataset ontsloten via wikidata. De IOED wil de mogelijkheden hiervan in de volgende beleidsperiode verder verkennen.

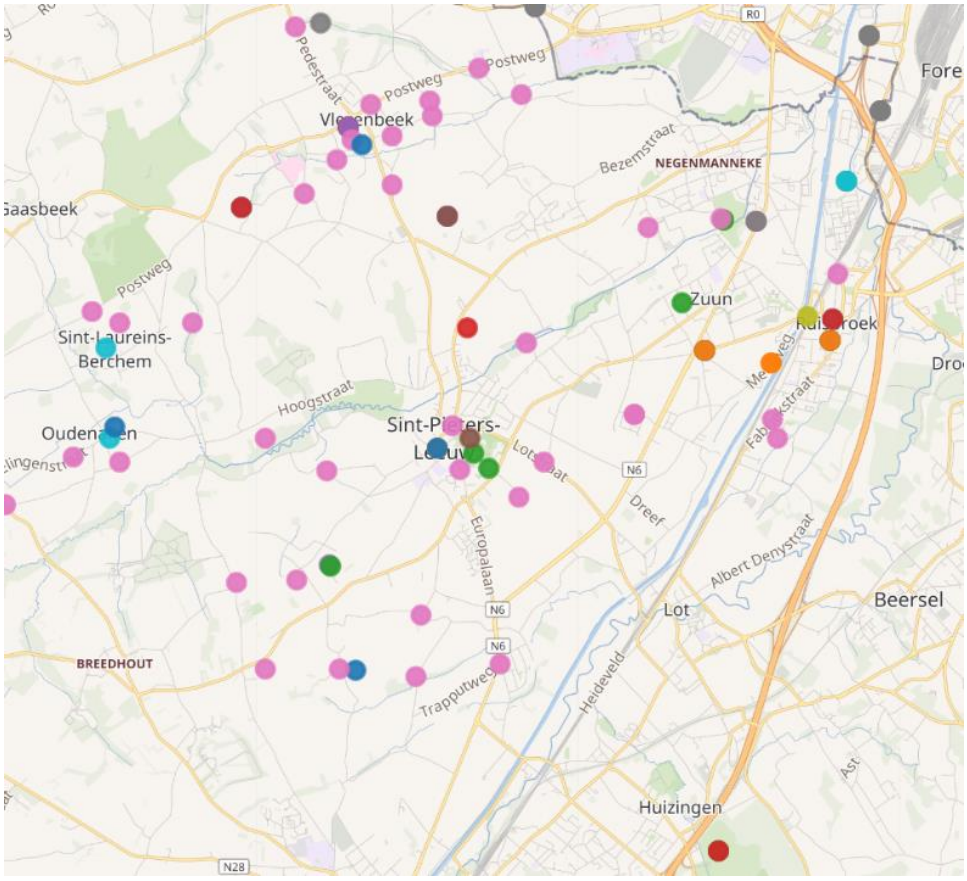

Visualisatie op kaart van erfgoedobjecten per type op het grondgebied van Sint-Pieters-Leeuw ontsloten via Wikidata (kapellen in roze)

OD3 Omgaan met funerair erfgoed

OD 3.1 We begeleiden de gemeenten rond de herinrichting van de begraafplaatsen

De IOED ondersteunt gemeenten bij de inventarisatie, de waardering en het kwalitatief beheer van lokale begraafplaatsen.

Op de d'Arconati-begraafplaats in Dilbeek, is de gestart met een uitgebreide inventarisering. Daarvoor heeft de IOED een methodiek uitgewerkt en een handleiding opgesteld die in de toekomst ook voor andere begraafplaatsen gebruikt kan worden. De IOED verzorgt de opleiding en de coördinatie van de

jobstudenten en vrijwilligers die de inventarisatie uitvoeren. Alle stappen worden ondernomen in overleg met de medewerker Erfgoed, Team Kennis, Stroom Vrije Tijd. Er is ook overleg gepleegd met de IT-afdeling van Dilbeek om de gegevens af te stemmen op de database van de gemeente Dilbeek. In een volgend stadium zal een waarderingskader worden uitgewerkt, zodat bepaald kan worden welke graven bewaard en eventueel gerestaureerd kunnen worden. Er is ook een vergroening voorzien door het Regionaal Landschap.

De inventarisatie en waardering van de begraafplaats van Ruisbroek werd uitgevoerd door Hekate. Samen met de deskundige toerisme en erfgoed van de gemeente heeft de IOED de graven die behoren tot de laagst gewaardeerde categorie verder onderverdeeld om voldoende mogelijkheden voor nieuwe graven aan te duiden en om beter aan te sluiten bij de studie die uitgevoerd werd door landschapsarchitect Andy Malengier.

OD4 Omgang archeologisch erfgoed

OD 4.1 Advies bij archeologische dossiers

In 2020 legde de IOED voornamelijk de focus op OD 4.2. In 2021 zal de IOED in samenspraak met de gemeente de opvolging van archeologische dossiers verder verfijnen.

OD 4.2 Er is zicht op uitgevoerde en lopende archeologische activiteit en potentieel

Er is binnen de gemeenten nood aan een breder overzicht van de gekende archeologie. Om snel input te kunnen geven in archeologische vraagstukken is het belangrijk om deze kennis op een overzichtelijke manier bij te houden. De IOED richtte daarom met de steun van de provincie Vlaams-Brabant een project op met als doel een actueel overzicht voor het werkingsgebied te verkrijgen.

Het vertrekpunt bij het samenstellen van dit overzicht is de CAI. Bij gebrek aan toegang tot de CAI – er werden wegens covid-19 geen opleidingen georganiseerd – is er op extracten gewerkt en hebben we een eigen inventarisatiemethodiek uitgewerkt. Alle punten werden gecontroleerd en aangevuld. Op basis daarvan is het mogelijk om kaarten in GIS te maken die een overzicht geven van gekende archeologie in de IOED-gemeenten binnen een bepaald tijdsvak of thema. Deze kaarten en een overzicht van de bevindingen worden in 2021 met de gemeenten gedeeld, zodat het overzicht ook lokaal als beleidsinstrument kan dienstdoen. Daarnaast stelden we met behulp van een jobstudent een digitale bibliotheek op waarin archeologische publicaties die betrekking hebben op de IOED-gemeenten zijn opgenomen.

OD 4.3 We begeleiden een gemeente rond publieksontsluiting van archeologische opgravingen

De tentoonstelling 'Uit Bruegel gegrepen' stond nog tot februari 2020 in Affligem. Daarin werd ingezoomd op een aantal archeologische vondsten in de regio, zoals kruiken en kannen, die ook op schilderijen van Bruegel afgebeeld zijn. Op die manier werd de link tussen Bruegel en archeologie in de regio gelegd.

Zie verder de activiteiten op de archeologiedagen onder SD4 OD 2.2. en 2.3.

OD 4.4 We stimuleren syntheseonderzoek

Thesisonderwerpen zijn doorgegeven aan Faro, de AU, VUB en UGent. Het onderzoek rond de bunkerstelling Ninove-Waver is afgerond (zie ook SD4 OD 2.3).

OD 5 Omgaan met landschap

OD 5.1 We organiseren laagdrempelige gespreksavonden over de verschillende lagen van het landschap

Zie OD 5.2.

OD 5.2 Samen met het regionaal landschap PZ organiseren we een studiedag

We heroriënteerden de doelstellingen OD 5.1 en 5.2, aangezien contactmomenten met het publiek in 2020 niet voor de hand lagen. De IOED is daarom gestart met twee projecten om de werking rond het erfgoedlandschap te versterken en richting te geven. Op die manier kan er in de toekomst op een integrale manier met het bouwkundig erfgoed, archeologie en het landschap omgegaan worden.

In plaats van laagdrempelige gespreksavonden en een studiedag startte de IOED met een traject rond landschapslezing met als doel om landschapslezing in de streek als methodiek toe te passen voor bewustwording rond het erfgoedlandschap naar het brede publiek toe, naar beleidsmakers en binnen projecten, waardoor het een tweeluik vormt rond de landschapsvisie (zie volgende doelstelling).

Joris Capenberghs heeft in opdracht van de IOED de methodiek rond het landschapslezen uitgewerkt. Deze richt zich specifiek op het landschap binnen de IOED-gemeenten. Een landschap kan ons veel vertellen, het is eigenlijk een levend geschiedenisboek. Toch is het niet zo gemakkelijk leesbaar. Je moet namelijk verschillende lagen en verhalen achterhalen. Zo krijg je nieuwe inzichten in het verleden, het heden én de toekomst van het landschap. Landschapslezen is een methode om de gelaagdheid in het landschap beter te begrijpen en gewaar te worden. In de landschapslezingmethodiek zijn naast het landschap als drager, ook bouwkundige en archeologische sporen, maar ook culturele erfgoedsporen (bv. religieuze tradities die vorm krijgen in het landschap) belangrijke elementen. In de volgende beleidsperiode wordt de methodiek praktisch uitgewerkt.

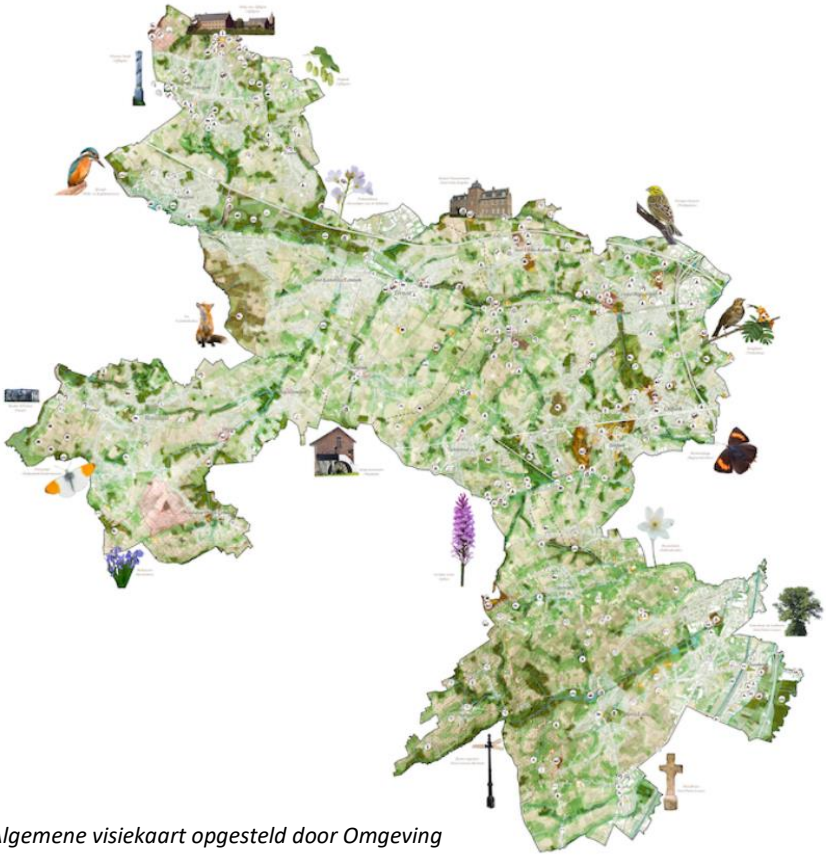

Algemene visiekaart opgesteld door Omgeving

OD 5.3 Uitwerken van een landschapsvisie

Bureau Omgeving heeft in opdracht van de IOED een landschapsvisie uitgewerkt. Er is een digitale workshop georganiseerd waarbij vertegenwoordigers van de vijf betrokken gemeenten aanwezig waren. We nodigden ook externe stakeholders uit: het Agentschap Onroerend Erfgoed, het Agentschap Natuur en Bos, de Provincie-Vlaams-Brabant en het Regionaal Landschap Pajottenland en Zennevallei. Aan de hand van de workshop werden negen thema's onderscheiden waarbinnen aandachtspunten en mogelijke vervolgstappen werden aangereikt. De thema's die werden uitgewerkt zijn: natuurlandschappen, agrarische landschappen, kasteeldomeinen, kleine landschapselementen, historisch wegennetwerk, abdijdomeinen, industriële en ambachtelijke landschappen, het militaire landschap en begraafplaatsen. Het eindverslag en de visiekaarten die per gemeente zijn opgemaakt bieden een brede kijk op de mogelijkheden die het landschap te bieden heeft.

SD2 DE IOED ONDERSTEUNT GEMEENTEN IN HUN BELEIDSVOORBEREIDING EN -UITVOERING

OD1 De IOED is het eerstelijns aanspreekpunt

OD 1.1 Adviesvragen van gemeenten krijgen een tijdig antwoord

Wanneer vergunningsplichtige werken aan vastgesteld bouwkundig erfgoed worden uitgevoerd, vragen de gemeenten advies aan de IOED. Hierbij gaan we waar mogelijk in vooroverleg met de eigenaars om een zo goed mogelijke compromis te bereiken tussen erfgoedwaarden en wooncomfort. In 2020 werden er 16 finale adviezen toegekend. Daarnaast waren er verschillende overlegmomenten met ambtenaren ruimtelijke ordening over dossiers en met betrekking tot erfgoed gerelateerde panden en zijn er 8 preadviezen geschreven. Naast een afweging van de verschillende erfgoedwaarden wordt bij het schrijven van de adviezen het gebouw steeds in een bredere context geplaatst. Zo wordt de samenhang met het landschap en ander bouwkundig erfgoed bekeken, de (open) zichten op het gebouw, houtig erfgoed, …

OD2 De IOED adviseert en ondersteunt gemeenten bij concrete dossiers

OD 2.1 We werken ons verder in in dossiers van de gemeenten Affligem en Roosdaal

De IOED zetelt in de werkgroep van de Sint-Gaugericuskerk van Pamel (zie ook SD1 OD 2.1). Voor Affligem nam de IOED deel aan de werkgroep voor het ontwikkelen van een landschapsvisie voor het Erembald en Kravaalbos.

OD3 De IOED brengt de dialoog tussen verschillende diensten op gang

De IOED begeleidt in concrete dossiers waar mogelijk en wenselijk, zoals bij de inventarisatie van de begraafplaatsen in Dilbeek en de begraafplaats in Ruisbroek (zie SD1 OD 3.1).

OD4 De IOED stemt het beleid af met andere gemeentelijke beleidsdomeinen

Zie SD1 OD 3.1.

SD3 – ER IS EEN INTEGRALE EN GEÏNTEGREERDE AANPAK VAN WAARDEVOL NIET-BESCHERMD ERFGOED

OD1 De gemeenten sensibiliseren samen met de IOED private eigenaars en bouwpromotoren

OD 1.1 Sensibilisering eigenaars inventarispanden

Eigenaars van inventarispanden worden door de ambtenaar RO en door de IOED aangemoedigd om in vooroverleg te gaan, zodat de wensen van de eigenaar zo goed mogelijk in lijn komen te liggen met de erfgoedwaarden. Een mooi voorbeeld hiervan is de Kerkhofstraat 44 waarbij een hoeve verbouwd wordt tot drie woningen. Na vooroverleg met de IOED is het ontwerp op dusdanige manier aangepast dat de erfgoedwaarden behouden blijven en de uitbreiding aansluit bij de historische hoeve en tegelijkertijd voldoende eigenheid heeft om als nieuw te herkennen.

Via het magazine PenZine wordt een meer algemene sensibilisering en draagvlakvorming voor roerend, onroerend en landschappelijk erfgoed gecreëerd zie ook SD3 OD 5.2).

3-D ontwerp voor Kerkhofstraat 44, Sint-Pieters-Leeuw

OD2 Er is een gezamenlijk afwegingskader voor beslissingen

OD 2.1 We werken aan een waarderingskader voor funerair erfgoed

Zie SD1 OD 3.1.

OD3 Er is een integrale en geïntegreerde aanpak van individuele dossiers

Zie SD 1 OD 3.1.

Zie SD 2 OD 3.1

OD4 Beschermd en waardevol niet beschermd erfgoed is geïntegreerd in gemeentelijk beleid

Zie SD 3 OD 2.1.

OD5 De gemeenten en de IOED sensibiliseren in samenwerking met partners het publiek

De IOED ondersteunt de gemeente Roosdaal bij het plaatsen van nieuwe QR-codes bij het belangrijkste onroerend erfgoed. In 2020 zijn alle plekken waar een code zal komen ontsloten via Wikipedia. In het voorjaar van 2021 zullen de codes gedrukt en geplaatst worden.

De IOED publiceerde vier artikels over (on)roerend erfgoed in *De Randkrant* en één in *Bladen voor Documentatie.*

Publicaties

KOEN DEMARSIN, "Tekens van de tijd: De stromen naar de stad" in: *De Randkrant*, 1 september 2020 (online: https://www.randkrant.be/artikel/tekens-van-de-tijd-de-stromen-naar-de-stad)

KOEN DEMARSIN, "Tekens van de tijd: In den Congo" in: *De Randkrant*, 1 oktober 2020 (online: https://www.randkrant.be/artikel/tekens-van-de-tijd-in-den-congo)

KOEN DEMARSIN, "Tekens van de tijd: Dode stadsvlucht" in: *De Randkrant*, 1 november 2020 (online: https://www.randkrant.be/artikel/tekens-van-de-tijd-dode-stadsvlucht)

KOEN DEMARSIN, "Tekens van de tijd: Honger in de stad" in: *De Randkrant*, 1 december 2020 (online: https://www.randkrant.be/artikel/tekens-van-de-tijd-honger-in-de-stad)

KOEN DEMARSIN, HILKE ARIJS & JUDITH DE WAELE, "De stralenkroon van Sint-Veroon. Hoe de coronacrisis de omgang met het lokaal erfgoed verandert (?)" in: *Bladen voor Documentatie* 2020/3-4 (december 2020), p. 128-136.

OD 5.1 We ontsluiten de resultaten van het waarderingstraject waardevol niet-beschermd erfgoed

Deze actie werd niet uitgevoerd als gevolg van de gewijzigde prioriteiten op lokaal vlak.

OD 5.2 De IOED sensibiliseert de streekbewoners via het magazine Penzine over onroerend erfgoed

In 2020 werd het PajotZennemagazine opnieuw omgedoopt tot PenZine nadat gebruikersonderzoek uitwees dat deze onder deze benaming beter gekend is bij het publiek. Het magazine wordt in samenwerking met de regiopartners (Cultuurregio PZ, Regionaal Landschap PZ, Pajottenland Plus) samengesteld en is online beschikbaar en over meer dan 400 verdeelpunten verspreid in de regio. De thematische invulling van de edities werd ingevuld met "Topvrouwen", "Hete zomer" en "Bij de les".

Inhoudelijk werden verschillende artikels door de IOED gerealiseerd waarbij het onroerend erfgoed van de streek in de kijker werd geplaatst. Hiernaast werkten we ook aan de invulling van het "koterhoekje" waarbij we aan de hand van ludieke tekstjes, knutselopdrachtjes, kleurplaten, … onroerend erfgoed en geschiedenis op een toegankelijke manier naar kinderen en jongeren brengen.

In de rubriek 'PajotZenne in beeld' doen we beroep op de fotografie-skills van de inwoners en bezoekers van onze streek. Onder de hashtag (#) PenZine posten ze foto's over cultuur, erfgoed en natuur uit Pajottenland en Zennevallei.

Een oproep voor 'PajotZenne in beeld' in Penzine

In 2020 zijn de volgende bijdragen rond onroerend erfgoed verschenen:

- Lente 2020:
  - Straffe verhalen rond de bunkers van het Pajottenland
- Zomer 2020:
  - De Sint-Wivinakapel in Groot-Bijgaarden
  - Koterhoekske (kleurplaat ikv Archeologiedagen)
  - Geestverruimende dranken en kuise boeken: met een bijdrage over de abdijgebouwen van Affligem
  - Koele plekjes uit het verleden
  - Ontdek monumenten & archeologie
  - Op stap met de Erfgoedapp
- Herfst/ Winter 2020:
  - Metaaldetectie: Wat biept er in het landschap?
  - Ontdek mee de tekens van de tijd: met een focus op het veranderende landschap

Voorbeelden van artikels over onroerend erfgoed in Penzine

SD4 – DE IOED VERGROOT DE KENNIS OVER EN HET DRAAGVLAK VOOR ONROEREND ERFGOED

OD1 De IOED stelt de vergaarde kennis beschikbaar

OD 1.1 We doen enkele gerichte communicatieacties

We werkten in 2020 aan een grotere zichtbaarheid van de onroerenderfgoedwerking in de streek. Hiertoe namen we verschillende acties. Via de nieuwsbrief werd onroerend erfgoed in de kijker gezet aan de hand van de nieuwe rubriek "Erfgoed in de kijker". Hiernaast werd in kader van de nieuwe website (lancering 2021) van de organisatie de aandacht voor onroerend erfgoedwerking vergroot door projecten zichtbaarder te ontsluiten. We deden dit onder andere door de archeologische bibliografie te publiceren. Verder zetten we via de facebookpagina Erfgoed Pajottenland Zennevallei in op actuele communicatie.

Voorbeelden van 'Erfgoed in de kijker' (bron: www.cultuurregiopz.be)

OD2 De IOED sensibiliseert alle betrokkenen bij onroerend erfgoed

OD 2.2 We zetten de samenwerking met de provincie rond archeologiedagen voort

In het kader van de archeologiedagen ondersteunden we de gemeente Roosdaal met een activiteit rond metaaldetectie.

(Illustratiebeeld) Kinderen zullen zelf aan de slag mogen gaan met een metaaldetector. © Benoit De Freine

Archeologiedag aan de bunkerweide in het teken van metaaldetectoren en Wereldoorlog Twee

De Roosdaalse Cultuurdienst organiseert in het kader van de Archeologiedagen een evenement op de bunkerweide in Pamel. Enerzijds kan je er meer te weten komen over de Tweede Wereldoorlog dankzij een unieke tentoonstelling, anderzijds zijn er demonstraties en tentoonstellingen over de werking van metaaldetectoren.

Tom Vierendeels 09-10-20, 03:37 Laatste update: 11:43

Bron: Het Laatste Nieuws, 09-10-2020, https://www.hln.be/roosdaal/archeologiedag-aan-de-bunkerweide-in-het-teken-van-metaaldetectoren-en-wereldoorlog-twee~abad1e62/

OD 2.3 In het kader van de herdenking van WOII bereiden we publieksacties voor in samenwerking met de erfgoedcel, met het oog op archeologie

De aftakking Ninove-Waver van de KW-linie werd volledig ontsloten binnen het project "Iedereen Wiki": de vier bunkers op het grondgebied van Roosdaal werden volledig beschreven en gefotografeerd en ontsloten via Wikipedia.

- https://nl.wikipedia.org/wiki/Aftakking_KW-stelling:_Ninove-Waver: ontsluiting van historische en bouwtechnische informatie in samenwerking met het publiek en heemkring RAUSA.

Van de vier bunkers is bunker Ni9 is ook toeristisch ontsloten op de gemeentelijke bunkerweide. Dit project werd bovendien gevaloriseerd tijdens de archeologiedagen, waarbij de site in Roosdaal werd opengesteld en gewerkt werd rond metaaldetectie in samenwerking met MEDEA.

-

Bunker Ni6

-

Bunker Ni7

-

Bunker Ni8

-

Bunker Ni9

OD3 De IOED geeft vrijwilligers die zich inzetten voor onroerend erfgoed ondersteuning

OD 3.1 Vrijwilligers worden in het communicatiebeleid opgenomen als doelgroep

We communiceerden met onze vrijwilligers via facebook, mail, telefoon en onlinebijeenkomsten. Zij blijven op de hoogte van onze werking via onze website, nieuwsbrief en facebookpagina. Over mogelijke samenwerkingen communiceren we vooral per mail en telefoon.

OD 3.2 We brengen erfgoedvrijwilligers en verenigingen samen tijdens een netwerkmoment

Op 26 november 2020 hebben we de heemkringen samengebracht in een digitaal overleg, ter vervanging van een fysiek overleg.

We organiseerden een digitaal café in december voor alle vrijwilligers. Tijdens de zomer kregen ze allemaal een bedankingskaartje met muntjes. Ook op de Internationale dag van de Vrijwilliger en de Week van de Vrijwilliger zetten we onze vrijwilligers extra in de kijker.

OD 3.3 We zetten de vrijwilligers in voor inventarisatietrajecten

Bij de inventarisatie van de begraafplaats d'Arconati worden vrijwilligers ingezet. Dit is een mengeling van vrijwilligers die voor de IOED werken en vrijwilligers die zich na een oproep door de gemeente Dilbeek hebben aangemeld. Het inventariseren bestaat uit het invullen van een Excel formulier aan de hand van foto's van de graven en een handleiding. De IOED verzorgt de uitleg en begeleiding. (zie ook SD1 OD 3.1).

2020 bood ons ook de mogelijkheid om versneld in te zetten op een duurzame digitale toegankelijkheid van erfgoed in de regio. Na eerdere experimenten met QR-codes en apart ontwikkelde websites werd ingezet op het ontsluiten van erfgoed via Wikipedia en aanverwante platformen. Door het maken van foto's, schrijven van artikels, … konden ook onze vrijwilligers coronaproof aan de slag blijven. Bovendien vergrootte op deze manier de toegang en de vindbaarheid van informatie over het culturele erfgoed in de streek. Een project dat prikkelde en inspireerde, want we mochten het als "goede praktijk" delen met de collega's van Onroerend Erfgoed tijdens een online netwerkmoment rond vrijwilligerswerking tijdens corona.

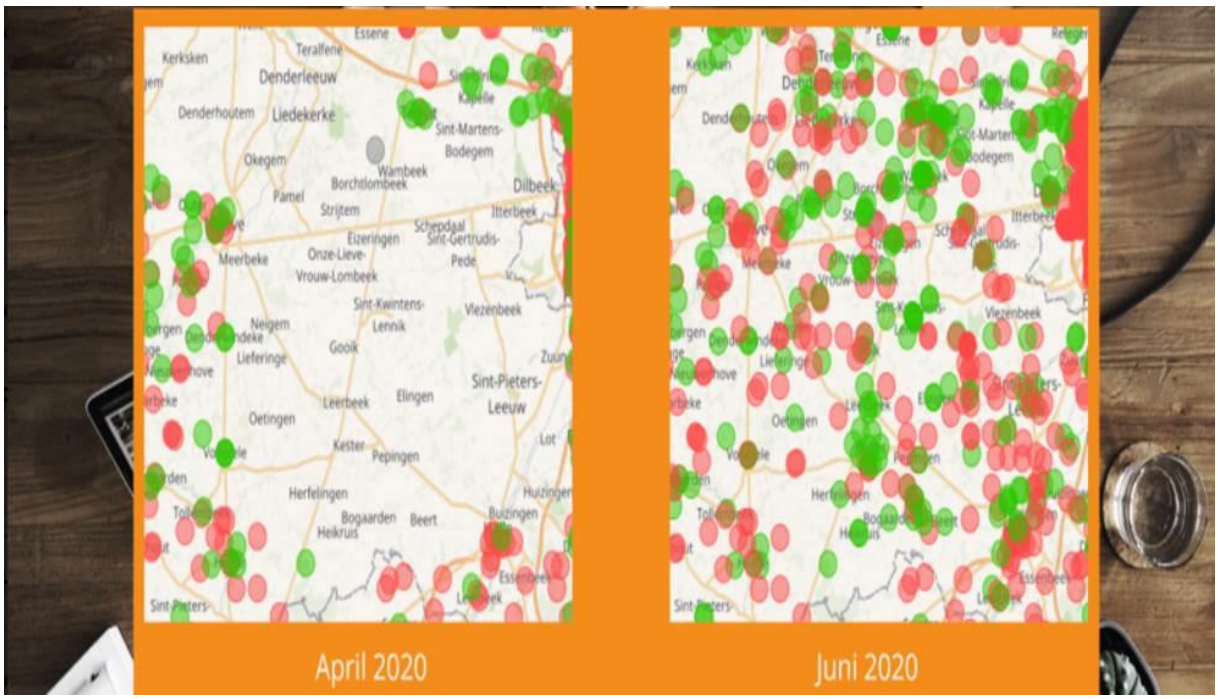

Aantal erfgoedplekken ontsloten via Wikipedia in april en juni 2020

OD4 De IOED zet het consultatienetwerk actief in ten gunste van alle betrokkenen

OD 4.1 De IOED geeft het consultatienetwerk vorm

In het kader van de opmaak van de landschapsvisie heeft bureau Omgeving een workshop/netwerk-moment georganiseerd waar lokale en externe stakeholders zijn uitgenodigd (zie SD1 OD 5.3),

waaronder het regionaal landschap, het agentschap natuur en bos, het agentschap onroerend erfgoed, de provincie Vlaams-Brabant en lokale ambtenaren, beleidsmakers en vrijwillige erfgoeddeskundigen. Daarnaast zetelt de organisatie in bestuursraden, zoals van het Regionaal Landschap Pajottenland & Zennevallei. De samenwerking met de lokale erfgoedactoren (vooral heemkringen) bleef behouden tijdens het corona-jaar dankzij de digitale meeting, al was de dynamiek lager. De IOED bleef betrokken bij de acties van het NOE en onderhoudt nauwe contacten met dit netwerk.

SD5 – DE IOED IS EEN STEVIG VERANKERDE EN SOEPEL WERKENDE ORGANISATIE

OD1 De gemeentebesturen zijn de pijlers van de IOED

De lokale besturen volgende werking van de IOED nauw op. Dit gebeurde op formele momenten (maandelijkse bestuursvergaderingen), maar ook tijdens informeel overleg over bepaalde lokale dossiers. De betrokkenheid van de lokale besturen is zichtbaar op de vernieuwde website.

OD 1.1 Beheer website en herzien/herdenken van de website

Het traject voor een nieuwe website werd gestart met aandacht voor de visualisering van de IOED-werking en onroerend erfgoed. Hiervoor werd onder andere gebruik gemaakt van aparte icoontjes die ontworpen werden: landschap – bouwkundig erfgoed – archeologie. De website wordt in maart 2021 gelanceerd.

Erfgoed-icoontjes op de nieuwe website van de cultuurregio

OD2 Er zijn structurele partnerschappen

OD2.1 De samenwerking met het regionale landschap is verfijnd

Vanuit de Cultuurregio werken we samen met het Regionaal Landschap Pajottenland & Zennevallei, alsook met regiowerking Pajottenland Plus (leaderwerking) en toerisme Vlaams-Brabant in het kader van een gemeenschappelijke afsprakennota en communicatieplan, waaruit tijdens de afgelopen beleidsperiodes diverse sensibiliserende initiatieven ontstonden (PenZine, QR-bordjesproject, etc). In 2020 evalueerden de partners de samenwerking en bereidden een vernieuwde samenwerkingsovereenkomst voor die aangepast is aan de hedendaagse uitdagingen waar de samenwerking voor staat en die in 2021 door de partners zal goedgekeurd worden.

OD 2.2 Er is een structurele samenwerking met andere IOED's binnen het gemeenschappelijk overleg

De IOED bleef betrokken bij de acties van het NOE en onderhoudt nauwe contacten met dit netwerk. Naast de netwerkmomenten wordt er op individueel niveau aan expertise-uitwisseling gedaan.

OD 2.3 We zoeken samenwerkingsmogelijkheden rond onroerenderfgoeddepotwerkingen o.a. met Agilas, Provincie Vlaams-Brabant, ...

Uitgesteld naar 2021.

OD 3 Er is een activerend vrijwilligers-, personeels- en competentiebeleid

OD 3.1 De IOED-werking is geïntegreerd in de bestaande cultuurregiowerking. We passen de organisatiestructuur aan de nieuwe noden aan

De laatste jaren groeide de werking van de Cultuurregio PZ zowel in de breedte als in de diepte: een IOED werd toegevoegd, het netwerk van de bibliotheken sloot zich aan en een nieuwe pijler rond bovenlokale en transversale cultuurwerking werd in 2020 opgestart. Dit zorgde voor de uitdaging om de nieuwe deelwerkingen met de reeds bestaande te integreren en te verbinden. Voor het uittekenen van het nieuwe organisatiemodel hebben we beroep gedaan op een externe consultant (C the C – Christine Manteleers).

Tijdens dit traject werkten we een nieuwe organisatiebrede visie uit: Ook de structuur van de organisatie herwerkten we in functie van rollen die medewerkers opnemen en resultaatsgebieden. Het resultaat is een duidelijk en flexibel organisatiemodel waarin de plaats van de deelwerkingen duidelijk is en waarin het eveneens duidelijk is binnen welke context de medewerkers werken (bv. naar opdrachten, taakverdeling, etc.). Samen met de medewerkers stelden we nieuwe organisatietools op (evaluatiebeleid, functieprofielen, rollendocument, afsprakenkader, etc.).

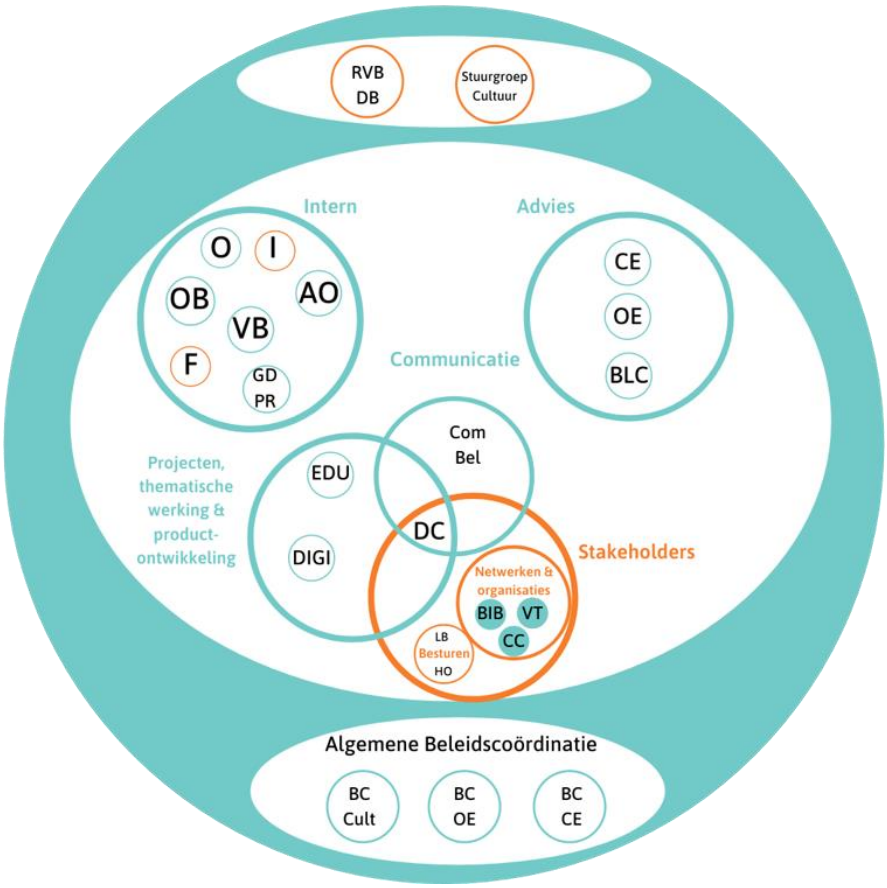

Het organisatiemodel van een verankerde en vernetwerkte Cultuurregio

OD 3.2 We verankeren de IOED-werking met de bovenlokale werking

De onroerend erfgoedwerking en bovenlokale werking zijn verankerd met elkaar. Dit gebeurde 1) strategisch in de organisatieoefening en 2) in de praktijk door de medewerkers deel te laten uit te maken van hetzelfde team en gemeenschappelijke vergaderingen in te richten. De drie deelwerkingen houden elkaar op de hoogte en versterken elkaar waar mogelijk. Alle collega's maken deel uit van hetzelfde team. Van hieruit stelde het team het actieplannen voor 2021 op elkaar af, zodat de onderlinge samenwerking nog versterkt.

OD 3.3 We passen de rechtspositieregeling van de Cultuurregio aan de recente rechtspositieregeling van de gemeente aan

De rechtspositieregeling werd aangepast en goedgekeurd op de raad van bestuur van 20 november 2020.

OD 3.4 We herbekijken de lopende overheidsopdrachten

Een nieuw boekhoudkantoor werd aangesteld na het doorlopen van een openbare aanbesteding.

OD 3.5 We verlengen de projectvereniging

De projectvereniging werd verlengd via de raad van bestuur op 20 november 2020.

OD 3.6 We passen de statuten aan de nieuwe situatie aan

De statuten werden aangepast en op de raad van bestuur op 20 november 2020 goedgekeurd.

OD 3.7 We maken een overkoepelend Cultuurregiobeleid met bijhorend CR-actieplan op vanuit de uitdagingen

We stelden een geïntegreerd actieplan op voor 2021. We zetten in op vier transversale doelstellingen.

a. Organisatie: werken aan een sterke organisatie
b. Publiek: projecten en onderzoek in relatie tot de inwoner
c. Regionaal delen: ondersteunen van de netwerken en het middenveld door kennisdeling en vormingen
d. Expertise inzetten

OD 1 PRO 9.1.4 Opleiding opvolgen

De IOED ging aan de slag met Qgis via zelfstudie. Het programma werd gebruikt tijdens het archeologietraject. De opgedane kennis is ook met de andere medewerkers gedeeld tijdens een interne training.